

POSTANOWIENIE

Dnia 20 lipca 2018 r.

Sąd Okręgowy w Olsztynie IX Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSO Beata Grzybek (spr.),
Sędziowie:	SO Agnieszka Żegarska, SO Jacek Barczewski,
Protokolant:	st. sekr. sąd. Agnieszka Najdrowska,

po rozpoznaniu w dniu 17 lipca 2018 r. w Olsztynie

na rozprawie

sprawy z wniosku B. B.,

z udziałem R. B.,

o podział majątku wspólnego,

na skutek apelacji wnioskodawczyni i uczestnika postępowania,

od postanowienia końcowego Sądu Rejonowego w Mrągowie z dnia 9 maja 2017 r., sygn. akt I Ns 100/04,

postanawia:

I. odrzucić apelację uczestnika postępowania w zakresie punktu V zaskarżonego postanowienia,

II. zmienić zaskarżone postanowienie w punktach: I,II i VII, w ten sposób, iż :

1. w pkt I ppkt 3) obniżyć wartość opisanej tam wierzytelności z kwoty 3.579.000 zł (trzy miliony pięćset siedemdziesiąt dziewięć tysięcy złotych) do kwoty 2.554.000 zł (dwa miliony pięćset pięćdziesiąt cztery tysiące złotych),

2. w pkt II:

- w ppkt b w miejsce kwoty 3.579.000 zł (trzy miliony pięćset siedemdziesiąt dziewięć tysięcy złotych), wpisać kwotę 2.554.000 zł (dwa miliony pięćset pięćdziesiąt cztery tysiące złotych),

- ppkt d zmienić jego brzmienie w ten sposób, że „przyznać wnioskodawczyni B. B. prawo własności ruchomości wskazanych w punkcie I ppkt 5) postanowienia, znajdujących się na posesji w (...) o łącznej wartości 1.813 zł (jeden tysiąc osiemset trzydzieści złotych) i nakazać uczestnikowi postępowania, aby wydał wnioskodawczyni te ruchomości w terminie do 20 sierpnia 2018 r.”,

3. w pkt VII zmienić jego brzmienie w ten sposób, że „, zasądzić od uczestnika postępowania R. B. na rzecz wnioskodawczyni B. B. kwotę 1.530.556 zł (jeden milion pięćset trzydzieści tysięcy pięćset pięćdziesiąt sześć złotych) płatną do dnia 20 stycznia 2019 r., z zastrzeżeniem odsetek ustawowych za opóźnienie w przypadku uchybienia w płatności należności w tym terminie, tytułem dopłaty, uwzględniającą: kwotę 208.875 zł (dwieście osiem tysięcy osiemset siedemdziesiąt pięć złotych) tytułem dywidendy i innych wypłat na rzecz właścicieli, pobranej przez uczestnika postępowania R. B. za okres od 1 stycznia 2003 r. do 5 czerwca 2003r. ; zaktualizowaną wierzytelność z tytułu nakładu z majątku wspólnego B. B. i R. B. na pokrycie wkładu uczestnika postępowania R. B. do spółki cywilnej, przekształconej następnie w spółkę jawną funkcjonującą obecnie pod nazwą (...) spółka jawna z siedzibą w K., uwzględniającą wartość osobistego nakładu pracy uczestnika oraz odszkodowanie z tytułu bezumownego użytkowania, w wysokości 2.554.000 zł (dwa miliony pięćset pięćdziesiąt cztery tysiące złotych), a także nakład z majątku wspólnego na majątek osobisty uczestnika postępowania R. B. w postaci rozbudowy budynku mieszkalnego nr (...) w M., posadowionego na działkach nr (...), o wartości 324.050 zł (trzysta dwadzieścia cztery tysiące pięćdziesiąt złotych) ”,

III. oddalić apelacje wnioskodawczyni i uczestnika postępowania w pozostałej części ,

IV. koszty postępowania za instancję odwoławczą wnioskodawczyni i uczestnik postępowania ponoszą każdy w zakresie związanym ze swoim udziałem w sprawie.

Jacek Barczewski Beata Grzybek Agnieszka Żegarska

Sygn. akt IX Ca 1050/17

UZASADNIENIE

Wnioskodawczyni B. B. wystąpiła z wnioskiem o dokonanie podziału majątku wspólnego po ustaniu wspólności majątkowej małżeńskiej pomiędzy nią a R. B. w ten sposób, żeby uczestnik postępowania zapłacił na jej rzecz kwotę 1.000.000 złotych tytułem spłaty i rozliczenia majątku wspólnego. W toku postępowania wielokrotnie modyfikowała swoje żądania, oczekując wyższej od pierwotnie zgłoszonej spłaty od uczestnika postępowania. Wniosła o ustalenie, że w skład majątku wspólnego stron wchodzi nieruchomości objęte księgami wieczystymi nr (...), przedsiębiorstwo (...) sp. j. z siedzibą w miejscowości K., a także ruchomości wyszczególnione w piśmie z dnia 15 marca 2004 roku, w tym samochody M. (...) i A..

Wniosła o przyznanie jej na wyłączną własność nieruchomości położonych w (...) i w M. przy ul. (...) z jednoczesnym zasądzeniem na jej rzecz od uczestnika postępowania kwoty 4.000.000 złotych tytułem wyrównania udziału

w majątku wspólnym.

Uczestnik postępowania R. B. w odpowiedzi na wniosek złożył szereg zarzutów o charakterze formalnym do wniosku o podział majątku wspólnego. Zgłosił też zarzuty o charakterze merytorycznym, wskazując, że wnioskodawczyni pominęła składnik majątkowy w postaci prowadzonej przez nią firmy, wyposażenia domów i jej firmy. Uczestnik postępowania stanowczo zanegował fakt przynależności do majątku wspólnego przedsiębiorstwa (...) sp. j. z siedzibą w miejscowości K., a także działek o numerach (...) (Kw (...)) (...) (Kw (...)).

W toku postępowania strony wielokrotnie modyfikowały swoje stanowiska tak

w zakresie składników majątkowych mających być przedmiotem podziału majątku wspólnego, jak i w zakresie ich wartości, przy czym część z tych wartości została przez strony ustalona w sposób zgodny w toku postępowania.

W dniu 5 sierpnia 2010 roku Sąd Rejonowy w Mrągowie wydał postanowienie częściowe w sprawie, dokonując podziału majątku wspólnego stron w części dotyczącej:

1) udziałów wnioskodawczyni i uczestnika postępowania wynoszących po 1/4 części w nieruchomościach położonych w K., gmina M., obejmujących grunty i posadowione na nich obiekty budowlane użytkowane przez Firmę (...) sp. j. z siedzibą w miejscowości K., to znaczy udziałów w nieruchomości zapisanej w księgach wieczystych nr (...)

i (...),

2) nieruchomości położonej w M. przy ul. (...) zapisanej w księdze wieczystej nr (...),

w ten sposób, że:

- udział wnioskodawczyni B. B. wynoszący 1/4 część nieruchomości opisanych w punkcie I przyznać na rzecz uczestnika postępowania R. B.,

- nieruchomość opisaną w punkcie 2 przyznać na rzecz wnioskodawczyni B. B..

Sąd ustalił wartość nieruchomości opisanych w punkcie 1) na kwotę 4.307.062 złote, a wartość nieruchomości opisanej w punkcie 2) na kwotę 760.000 złotych.

Sąd zasądził od uczestnika postępowania R. B. na rzecz wnioskodawczyni B. B. tytułem dopłat kwotę 696.765,50 zł, przy czym na poczet tej należności zaliczył kwotę 24.000 zł zapłaconą już przez uczestnika postępowania na rzecz wnioskodawczyni w ratach uiszczanych w okresie od stycznia do czerwca 2010 roku, a termin płatności pozostałej kwoty 672.765,50 złotych ustalił na 14 dzień licząc od daty uprawomocnienia się niniejszego postanowienia, z tym zastrzeżeniem, że w razie zwłoki w płatności należność ta powiększana będzie o odsetki ustawowe naliczane od dnia następnego po terminie płatności.

Postanowieniem z dnia 28 lutego 2011 roku sygn. akt IX Ca 817/10 Sąd Okręgowy w Olsztynie – na skutek rozpoznania apelacji uczestnika postępowania – zmienił w/w postanowienie częściowe w punkcie III w ten sposób, że zasądził od uczestnika postępowania R. B. na rzecz wnioskodawczyni B. B. tytułem dopłat kwotę 696.765,50 złotych, przy czym na poczet tej należności zaliczył kwotę 136.765,50 złotych zapłaconą przez uczestnika postępowania na rzecz wnioskodawczyni do dnia 24 lutego 2011 roku, a termin płatności pozostałej kwoty 560.000 zł ustalił na dzień 31 grudnia 2011 roku z ustawowymi odsetkami w razie opóźnienia w terminie płatności.

W dniu 10 marca 2017 roku B. B. i R. B. dokonali – w formie ugody sądowej – dalszego częściowego podziału majątku wspólnego obejmującego zabudowane działki gruntu oznaczone numerami ewidencyjnymi (...), położone w M., dla których Sąd Rejonowy w Mrągowie IV Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgi wieczyste nr (...) oraz niezabudowaną działkę gruntu oznaczoną numerem ewidencyjnym (...), dla której Sąd Rejonowy w Mrągowie IV Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą Nr (...). Strony zgodnie oświadczyły, że dokonują częściowego podziału majątku wspólnego w ten sposób, że opisane w punkcie 1 ugody nieruchomości przyznają wyłącznie na rzecz uczestnika postępowania R. B..

W związku z zawarciem powyższej ugody postanowieniem z dnia 10 marca 2017 roku Sąd umorzył postępowanie w sprawie w zakresie dotyczącym zabudowanych działek gruntu oznaczonych numerami ewidencyjnymi (...), położonych w M., dla których Sąd Rejonowy w Mrągowie IV Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgi wieczyste nr (...), dla której Sąd Rejonowy w Mrągowie IV Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą

nr (...)

Postanowieniem z dnia 25 kwietnia 2017 r. Sąd Rejonowy w Mrągowie ustalił, że ustalić, że w skład majątku wspólnego B. B. (PESEL: (...)) i R. B. (PESEL: (...)) wchodzi następujące składniki majątkowe:

1) składniki majątkowe objęte:

a) postanowieniem częściowym Sądu Rejonowego w Mrągowie z dnia 5 sierpnia 2010 roku zmienionym postanowieniem Sądu Okręgowego w Olsztynie z dnia 28 lutego 2011 roku sygn. akt IX Ca 817/10,

b) ugodą sądową zawartą przed Sądem Rejonowym w Mrągowie w dniu 10 marca 2017 roku,

2) wierzytelność z tytułu sprzedaży przez wnioskodawczynię samochodu marki A. w wysokości 24.000 zł (dwadzieścia cztery tysiące złotych),

3) wierzytelność z tytułu nakładu z majątku wspólnego wnioskodawczyni B. B. i uczestnika postępowania R. B. na pokrycie wkładu uczestnika postępowania do spółki cywilnej przekształconej następnie w spółkę jawną pod firmą (...) sp. j. z siedzibą w miejscowości K. w wysokości 3.579.000 zł,

4) udział 1/2 części w prawie własności nieruchomości "położonej w miejscowości M. stanowiącej działki gruntu oznaczone numerami ewidencyjnymi (...) oraz w miejscowości K. stanowiącej działki gruntu oznaczone numerami ewidencyjnymi (...), dla której Sąd Rejonowy w Mrągowie IV Wydział Ksiąg wieczystych prowadzi księgę wieczystą o numerze (...), nieruchomości znajdujące się na posesji w (...) o łącznej wartości 1.813 zł szczegółowo wymienione w ppkt a-aaa postanowienia.

Dokonał podziału majątku wspólnego stron postępowania w ten sposób, że:

a) przyznał wnioskodawczyni B. B. wierzytelność z tytułu sprzedaży przez wnioskodawczynię samochodu marki A. w wysokości 24.000 zł,

b) przyznał uczestnikowi postępowania R. B. wierzytelność z tytułu nakładu z majątku wspólnego wnioskodawczyni B. B. i uczestnika postępowania R. B. na pokrycie wkładu uczestnika postępowania do spółki cywilnej przekształconej następnie w spółkę jawną pod firmą (...) sp. j. z siedzibą w miejscowości K. w wysokości 3.579.000 zł,

c) przyznał wnioskodawczyni B. B. i uczestnikowi postępowania R. B. po 1/4 części udziału w prawie własności nieruchomości położonej w miejscowości M. stanowiącej działki gruntu oznaczone numerami ewidencyjnymi (...) oraz w miejscowości K. stanowiącej działki gruntu oznaczone numerami ewidencyjnymi (...), dla której Sąd Rejonowy w Mrągowie IV Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą o numerze (...), przyznał uczestnikowi postępowania R. B. prawo własności nieruchomości wskazanych w punkcie I 5) postanowienia znajdujących się na posesji w (...) o łącznej wartości 1.813 zł. Ustalił, że strony poniosły nakłady z majątku wspólnego na majątek osobisty uczestnika postępowania w postaci w postaci rozbudowy budynku mieszkalnego nr (...) usytuowanego na działkach gruntu o numerach ewidencyjnych (...) położonych w M., dla których Sąd Rejonowy w Mrągowie IV Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgi wieczyste o numerach - odpowiednio: (...) i (...) o wartości 324.050 zł. Oddalił wniosek w pozostałym zakresie, oddalił wniosek o wydanie postanowienia częściowego. Oddalił wnioski obu stron o rozliczenie innych nakładów z ich majątku wspólnego na majątki osobiste oraz z ich majątków osobistych na majątek wspólny. Zasądził od uczestnika postępowania R. B. na rzecz wnioskodawczyni B. B. kwotę 1.940.431,50 zł tytułem wyrównania wartości jej udziału w majątku wspólnym, płatną w terminie 6 miesięcy od dnia uprawomocnienia się niniejszego postanowienia z zastrzeżeniem odsetek ustawowych a opóźnienie w przypadku uchybienia w płatności należności w tym terminie, nakazał ściąganie od wnioskodawczyni B. B. na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Rejonowego w Mrągowie kwoty 6.516,06 zł tytułem nieuiszczonych dotychczas kosztów sądowych, nakazał ściąganie od uczestnika postępowania R. B. na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Rejonowego w Mrągowie kwoty 5.092,37 zł tytułem nieuiszczonych dotychczas kosztów sądowych. Stwierdził, że każda ze stron ponosi pozostałe koszty postępowania związane ze swym udziałem w sprawie.

Podstawę tego rozstrzygnięcia stanowiły następujące ustalenia faktyczne. B. B. i R. B. zawarli związek małżeński w dniu

19 lipca 1980 roku w Urzędzie Stanu Cywilnego w M.. Ich małżeństwo zostało rozwiązane przez rozwód wyrokiem Sądu Okręgowego w Olsztynie z dnia 28 kwietnia 2003 roku sygn. akt VI RC 368/02.

W ramach procesu o rozwód postanowieniem z dnia 13 września 2002 roku Sąd Okręgowy w Olsztynie – w drodze zarządzenia tymczasowego – zobowiązał R. B. do przyczyniania się do potrzeb rodziny przezłożenie do rąk B. B. kwoty 4.500 złotych miesięcznie, płatnej do 10-ego dnia każdego miesiąca z góry z ustawowymi odsetkami w przypadku zwłoki w płatności którejkolwiek z rat, poczynawszy od 23 maja 2002 roku.

W dniu 19 grudnia 1985 roku M. T. (matka B. B.) darowała na rzecz swojego ówczesnego zięcia R. B. nieruchomości położone w M. oznaczone numerami ewidencyjnymi działek (...), dla których obecnie w Sądzie Rejonowym w Mrągowie IV Wydziale Ksiąg Wieczystych prowadzone są księgi wieczyste (...).

B. B. do dnia 30 listopada 1991 roku była zatrudniona w charakterze pielęgniarki w Zespole (...) w M. (później Szpitalu (...) w M.). W dniu 15 maja 1986 roku otrzymała z Zakładowego Funduszu Mieszkaniowego pożyczkę na budowę domu w kwocie 470.000 złotych.

W dniu 6 lutego 1991 roku R. B. i P. B. (1) nabyli w udziałach po 1/2 części każdy z nich prawo własności nieruchomości rolnej położonej w obrębie wsi K. i M. o powierzchni 22 ha 80 a składającej się z działek oznaczonych numerami ewidencyjnymi (...), dla których obecnie w Sądzie Rejonowym w Mrągowie IV Wydziale Ksiąg Wieczystych prowadzone są księgi wieczyste (...). Nabycie tych nieruchomości związane było z ich planami inwestycyjnymi polegającymi na powstaniu palarni kawy i herbaty.

W dniu 23 grudnia 1991 roku została zawarta umowa sprzedaży, na podstawie której P. B. (1) i R. B. nabyli prawo własności nieruchomości rolnej położonej w miejscowości K., stanowiącej działkę gruntu nr (...), dla której obecnie w Sądzie Rejonowym w Mrągowie IV Wydziale Ksiąg Wieczystych prowadzona jest księga wieczysta (...). Obecnie współwłaścicielami tej nieruchomości są P. B. (1), E. B., R. B. i B. B. po 1/4 części każde z nich.

W dniu 24 czerwca 1993 roku R. B. nabył od Gminy M. działkę gruntu oznaczoną numerem ewidencyjnym (...) położoną w M. o powierzchni 380 m². Nieruchomość – wbrew oświadczeniu zawartemu w treści aktu notarialnego – została nabyta do majątku wspólnego R. B. i B. B.. Dla nieruchomości tej Sąd Rejonowy w Mrągowie IV Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą o numerze (...).

W dniu 19 sierpnia 1993 roku została zawarta umowa sprzedaży, na podstawie której P. B. (1) i R. B. nabyli prawo własności nieruchomości rolnej położonej w miejscowości K. stanowiącej działkę gruntu nr (...), dla której obecnie w Sądzie Rejonowym w Mrągowie IV Wydziale Ksiąg Wieczystych prowadzona jest księga wieczysta (...).

W dniach 6 lutego 1991 roku i 28 stycznia 1994 roku zostały zawarte umowy sprzedaży, na podstawie których P. B. (1) i R. B. nabyli prawo własności nieruchomości rolnej zabudowanej położonej w miejscowościach K. i M. stanowiących działki gruntu nr (...), dla której obecnie w Sądzie Rejonowym w Mrągowie IV Wydziale Ksiąg Wieczystych prowadzone są księgi wieczyste (...).

W dniu 27 maja 1996 roku B. B. i R. B. nabyli od Gminy M. M. nieruchomość położoną w M. przy ul. (...) stanowiącą działkę gruntu oznaczoną numerem ewidencyjnym (...), dla której w Sądzie Rejonowym w Mrągowie IV Wydziale Ksiąg Wieczystych prowadzona była księga wieczysta nr (...).

W dniu 10 czerwca 1998 roku B. B. rozpoczęła prowadzenie działalności gospodarczej w zakresie myjni samochodowej, parkingu strzeżonego, auto sklepu, małej gastronomii, handlu artykułami wielobranżowymi, wynajmu pokoi krótkotrwałego zakwaterowania, usług kosmetyczno-fryzjerskich, usług informacyjno-marketingowych ze sprzedażą usług w zakresie ochrony zdrowia ludzkiego. Jako miejsce jej prowadzenia wskazano M., ul. (...).

Wartość przedsiębiorstwa (...) na dzień 5 czerwca 2003 roku była ujemna i wynosiła:

- przy przyjęciu projekcji na koniec grudnia każdego roku – kwotę - 620.620 złotych,
- przy przyjęciu projekcji na koniec grudnia każdego roku – kwotę -587.611 złotych.

W dniu 22 lutego 2000 roku A. Z. nabyła spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego położonego w M. na Osiedlu (...). Nabycia lokalu dokonała ze środków własnych.

W dniu 16 lutego 2001 roku R. B. i P. B. (1) nabyli na prawach wspólności łącznej wspólników spółki cywilnej prawo użytkowania wieczystego działki gruntu położonej w P. przy ul. (...), oznaczonej numerem ewidencyjnym (...) oraz prawo własności znajdującego się na tej działce budynku handlowego, dla których w Sądzie Rejonowym w Piszku IV Wydziale Ksiąg Wieczystych prowadzona była księga wieczysta nr (...).

W dniu 28 marca 2001 roku rzeczoznawca majątkowy M. S. dokonał wyceny nieruchomości przedsiębiorstwa (...) sp. j. z siedzibą w miejscowości K. na zlecenie spółki i wycenił ich wartość na łączną kwotę 4.395.000 złotych.

W dniu 7 maja 2001 roku D. B. (syn R. B. i B. B.) rozpoczął prowadzenie działalności gospodarczej w zakresie handlu artykułami branży spożywczej i przemysłowej, usług gastronomicznych, produkcji artykułów spożywczych, pośrednictwa handlowego, usług marketingowych i promocyjnych, podnajmu lokali, importu i eksportu. Początkowo miejscem jej prowadzenia było M., Osiedle (...), a od 30 stycznia 2003 roku M., Osiedle (...). Prawo użytkowania wieczystego tej nieruchomości zostało przez niego nabyte na podstawie umowy z dnia 6 lipca 2000 roku o oddanie w użytkowanie wieczyste gruntu.

W dniu 30 sierpnia 2001 roku Starosta (...) wydał decyzję nr (...) o zatwierdzeniu projektu budowlanego i pozwoleniu na budowę budynku motelu w M. przy ul. (...). Decyzja była wydana na wniosek B. B. i została uchylona na skutek uwzględnienia odwołania R. B. z uwagi na brak jego zgody na inwestycję.

W dniu 2 kwietnia 2002 roku Wójt Gminy M. wydał decyzję o zatwierdzeniu projektu podziału nieruchomości stanowiącej działkę gruntu o numerze ewidencyjnym (...), dla której obecnie w Sądzie Rejonowym w Mrągowie IV Wydziale Ksiąg Wieczystych prowadzona jest księga wieczysta (...) na działki o numerach (...).

W 2003 roku (...) sp. j. z siedzibą w miejscowości K. dokonała wypłaty na rzecz wspólników spółki dywidendy w łącznej wysokości 1.002.600 złotych.

Na dzień 5 czerwca 2003 roku na rachunku R. B. w O. E. (...) znajdowało się 300, (...) jednostek rozrachunkowych o łącznej wartości 4.829,87 złotych (300, (...) 16,06 złotych).

W okresie od 1 stycznia 2002 roku do 5 czerwca 2003 roku (...) Bank (...) S.A. z siedzibą w W. prowadził rachunek bankowy o numerze (...) zarejestrowany na nazwisko (...). Na dzień 5 czerwca 2003 roku wykazywał on saldo ujemne w kwocie „-574,96 złotych”.

Wyrokiem z dnia 4 lutego 2004 roku Sąd Apelacyjny w Białymstoku sygn. akt I ACa 594/03 zmienił wyrok Sądu Okręgowego w Olsztynie z dnia 28 kwietnia 2003 roku sygn. akt VI RC 368/02 w ten sposób, że zmienił rozstrzygnięcie w zakresie alimentów, obniżając alimenty zasądzone na rzecz B. B. i N. B. do kwot po 1.500 złotych miesięcznie.

Po rozwodzie z B. B. R. B. przekazywał na rzecz córki N. B. środki pieniężne wykraczające poza zakres zasądzonych alimentów, finansując jej różnego rodzaju zakupy, w tym zakupy odzieży.

W oświadczeniu podatkowym złożonym w Urzędzie Skarbowym w K. za 2000 rok R. B. zadeklarował dochód roczny w wysokości 176.207,03 złotych. W oświadczeniu podatkowym złożonym w Urzędzie Skarbowym w K. za 2001 rok R. B. zadeklarował dochód roczny w wysokości 1.319.217,02 złotych. W oświadczeniu podatkowym złożonym w Urzędzie Skarbowym w K. za 2002 rok R. B. zadeklarował dochód roczny w wysokości 563.997,93 złotych.

W oświadczeniu podatkowym złożonym w Urzędzie Skarbowym w K. za 2003 rok R. B. zadeklarował dochód roczny w wysokości 85.990,54 złotych. W oświadczeniu podatkowym złożonym w Urzędzie Skarbowym w K. za 2004 rok R. B. zadeklarował dochód roczny w wysokości 771.049,70 złotych.

W styczniu 2004 roku (...) dokonał wyceny przedsiębiorstwa (...) sp. j. z siedzibą w miejscowości K. na dzień 5 czerwca 2003 roku. Wyceny dokonywał na zlecenie wycenianej spółki i wycenił jej wartość na kwotę 2.592,60 złotych.

W dniu 29 kwietnia 2004 roku R. B. uiścił należność w kwocie 396,26 złotych za energię elektryczną dostarczaną na posesję w (...). W dniu 17 czerwca 2004 roku R. B. uiścił należność w kwocie 299,50 złotych za energię elektryczną dostarczaną na tą posesję.

W dniach 23 stycznia 2004 roku, 18 marca 2004 roku, 6 maja 2004 roku i 21 czerwca 2004 roku R. B. uiścił na rzecz Zakładu (...) sp. z o.o. z siedzibą w M. należność w kwocie 516,89 złotych za wodę dostarczaną na posesję w (...), przy czym wpłata z dnia 23 stycznia 2004 roku miała miejsce jeszcze przed uprawomocnieniem się wyroku rozwodowego z B. B..

W dniu 22 czerwca 2004 roku R. B. uiścił na rzecz Przedsiębiorstwa (...) sp. z o.o. z siedzibą w M. należność w kwocie 154,95 złotych za wywóz nieczystości z posesji w (...) za okres od stycznia do maja 2004 roku.

Wyrokiem z dnia 13 stycznia 2005 roku Sąd Rejonowy w Mrągowie w sprawie III RC 162/04 oddalił powództwo B. B. o podwyższenie alimentów od R. B. na jej rzecz z kwoty po 2.000 złotych miesięcznie do kwoty po 10.000 złotych miesięcznie, a na rzecz N. B. z kwoty po 1.500 złotych miesięcznie do kwoty po 4.500 złotych miesięcznie. Wyrokiem z dnia 27 kwietnia 2005 roku Sąd Okręgowy w Olsztynie w sprawie VI RC 39/05 oddalił apelację B. B. od wyroku Sądu Rejonowego w Mrągowie.

W dniu 25 maja 2006 roku biegły sądowy J. M. (1) – działając na zlecenie Sądu Rejonowego w Mrągowie – dokonał wyceny przedsiębiorstwa (...) sp. j. z siedzibą w miejscowości K. metodą dochodowo-rynkową. Wartość dochodową przedsiębiorstwa wg stanu na dzień 10 czerwca 2003 roku ustalił na kwotę 11.900.000 złotych, zastrzegając, że uzyskany wynik nie jest ceną przedsiębiorstwa, a jedynie stanowi podstawę do jej ustalenia. Przy przyjęciu zmodyfikowanych założeń biegły J. M. (1) w grudniu 2006 roku wycenił wartość przedsiębiorstwa (...) sp. j. z siedzibą w miejscowości K. na kwotę 11.000.000 złotych.

W grudniu 2006 roku (...) dokonał wyceny przedsiębiorstwa (...) sp. j. z siedzibą w miejscowości K. na dzień 5 czerwca 2003 roku. Wyceny dokonywał przy uwzględnieniu uwag do opinii biegłego J. M. (1) i wycenił jej wartość na kwotę 5.878.561,75 złotych (w podstawowym wariantcie).

W dniu 31 stycznia 2007 roku biegły sądowy J. M. (1) – działając na zlecenie Sądu Rejonowego w Mrągowie – dokonał wyceny przedsiębiorstwa Firma (...) B. B. metodą zdyskontowanych przyszłych strumieni pieniężnych (...). Wartość dochodową przedsiębiorstwa wg stanu na dzień 1 czerwca 2003 roku ustalił na kwotę 181.081 złotych.

Wyrokiem z dnia 13 marca 2009 roku Sąd Rejonowy w Mrągowie w sprawie o sygn. akt I C 89/07 orzekł eksmisję B. B. wraz z należącymi do niej rzeczami z budynku mieszkalnego położonego w (...), odraczając jej wykonanie na okres jednego miesiąca licząc od dnia uprawomocnienia się wyroku. Wyrokiem z dnia 20 października 2009 roku Sąd Okręgowy w Olsztynie oddalił apelację B. B. od tego wyroku.

W dniu 1 czerwca 2009 roku R. B. zawarł z Agencją Ochrony Osób i Mienia A. Kowal G. (...) S.C. (...) umowę zlecenia dotyczącą ochrony fizycznej posesji w (...). Umowa obowiązywała w okresie od 1 do 7 czerwca 2009 roku, a następnie została przedłużona do dnia 30 czerwca 2009 roku.

W dniu 11 lipca 2009 roku na posesji w (...) miała miejsce awantura pomiędzy B. B. a R. B.. R. B. zarzucał byłej żonie, że bezprawnie wywozi z jego budynku elementy wyposażenia, wyprowadzając się do zakupionego budynku mieszkalnego w M. 124g. O zdarzeniu R. B. poinformował Sąd Rejonowy w Mrągowie, składając zawiadomienie do sprawy I C 89/07.

W dniu 13 lipca 2009 roku R. B. zlecił K. B. wywiezienie mebli z posesji w (...). W trakcie wynoszenia rzeczy na miejscu zjawiała się B. B., która wezwała na miejsce Policję. R. B. wymienił zamki w drzwiach budynku mieszkalnego stanowiącego jego majątek odrębny, uniemożliwiając w ten sposób dostęp do niego B. B..

Rzeczy osobiste B. B. zostały przeniesione z budynku stanowiącego majątek osobisty R. B. do budynku stanowiącego ich majątek wspólny znajdujący się na tej samej posesji. Znajdują się tam do chwili obecnej, podobnie jak inne ruchomości, które stanowią składniki majątku wspólnego B. B. i R. B..

Na zapytanie B. B. z dnia 15 lipca 2009 roku Prezes Sądu Okręgowego w Olsztynie pismem z dnia 16 lipca 2009 roku udzielił odpowiedzi, że wyrok Sądu Rejonowego w Mrągowie z dnia 13 marca 2009 roku w sprawie o sygn. akt I C 89/07 na chwilę udzielania odpowiedzi nie był prawomocny i nie został opatrzony rygorem natychmiastowej wykonalności. Do pisma B. B. ustosunkował się R. B., wnosząc do Prezesa Sądu Okręgowego w Olsztynie prośbę o jak najszybsze rozpoznanie jej apelacji od wyroku orzekającego jej eksmisję z budynku w (...).

R. B. wzywał B. B. do odbioru jej rzeczy osobistych pozostawionych na posesji w (...), usiłował też przekazać jej pilot do garażu, do którego zostały przeniesione jej rzeczy. B. B. konsekwentnie odmawiała odbioru rzeczy.

W dniu 14 sierpnia 2009 roku biegły sądowy C. K. (1) – działając na zlecenie Sądu Rejonowego w Mrągowie – dokonał wyceny udziału R. B. w przedsiębiorstwie (...) sp. j. z siedzibą w miejscowości K. na dzień 5 czerwca 2003 roku. Jego wartość ustalił na kwotę 2.567.692,11 złotych.

W dniu 30 września 2009 roku Prokurator Prokuratury Rejonowej w Mrągowie wydał postanowienie o umorzeniu dochodzenia w sprawie naruszenia przez B. B. czynności narządu ciała u R. B. w dniu 11 lipca 2009 roku w M. i spowodowaniu u niego obrażeń naruszających czynności narządu ciała na okres poniżej 7 dni wobec stwierdzenia czynu z art. 157 § 2 kk podlegającego ściąganiu z oskarżenia prywatnego i braku interesu społecznego w objęciu ściganiem czynu z urzędu, a także w sprawie zmuszania R. B. do określonego zachowania przez B. B. w dniach 11 i 12 lipca 2009 roku w M. poprzez blokowanie wyjazdu z posesji przy pomocy pojazdu S. (...) o nr rej. (...) wobec braku znamion czynu zabronionego a stwierdzeniu wykroczenia z art. 97 kw. W sprawie prowadzone było postępowanie wykroczeniowe.

W dniu 18 stycznia 2010 roku biegły sądowy Z. Z. – działając na zlecenie Sądu Rejonowego w Mrągowie – dokonał wyceny nieruchomości położonej w M. przy ul. (...) stanowiącej działkę gruntu o numerze (...), dla której w Sądzie Rejonowym w Mrągowie IV Wydziale Ksiąg Wieczystych prowadzona jest księga wieczysta nr (...). Ustalił jej wartość pierwotnie na kwotę 595.479 złotych, a następnie na kwotę 668.098 złotych.

Postanowieniem z dnia 21 stycznia 2010 roku Sąd Okręgowy w Olsztynie sygn. akt IX Ca 645/09 – rozpoznając apelację R. B. od postanowienia Sądu Rejonowego w Mrągowie z dnia 5 czerwca 2009 roku w sprawie I Ns 162/07 – dokonał zmiany zarządcy nieruchomości położonej w M. przy ul. (...) stanowiącej działkę gruntu o numerze (...), dla której w Sądzie Rejonowym w Mrągowie IV Wydziale Ksiąg Wieczystych prowadzona jest księga wieczysta nr (...), odbierając zarząd B. B. i ustanawiając nowym zarządcą R. B..

W dniu 24 lutego 2010 roku R. B. – za pośrednictwem swojego pełnomocnika adwokat B. D. – pisemnie poinformował B. B. (do rąk jej ówczesnego pełnomocnika adwokata A. S.), że począwszy od lutego 2010 roku rozpoczyna spłatę nakładów poczynionych z majątku wspólnego stron na jego majątek odrębny w postaci nieruchomości położonej w M. nr (...). Łącznie z tego tytułu R. B. zapłacił na rzecz B. B. kwotę 24.000 złotych.

W dniu 30 maja 2012 roku biegły sądowy J. C. – działając na zlecenie Sądu Rejonowego w Mrągowie – dokonał wyceny udziału R. B. w przedsiębiorstwie (...) sp. j. z siedzibą w miejscowości K. na dzień 4 czerwca 2003 roku. Jego wartość ustalił na kwotę 3.829.559,73 złotych, a przy uwzględnieniu wskaźnika waloryzacyjnego na kwotę 5.051.189,28 złotych. Biegły zastrzegł, iż wartości te winny być obniżone o wartości nieruchomości objętych postanowieniem częściowym z dnia 5 sierpnia 2010 roku. Po weryfikacji biegły ustalił wartość udziału R. B. w przedsiębiorstwie (...) sp. j. z siedzibą w miejscowości K. na dzień 4 czerwca 2003 roku na kwotę 3.638.309,73 złotych, a przy uwzględnieniu wskaźnika waloryzacyjnego na kwotę 4.798.930,53 złotych. Dokumentacja księgowa „B. C.

& T.” sp. j. z siedzibą w miejscowości K. była przekazywana biegłemu przez pracownika spółki – (...), który pełni funkcję głównego księgowego. Biegły nie narzucał jej formy sporządzenia dokumentacji.

W dniu 8 czerwca 2012 roku B. B. złożyła w Prokuraturze Rejonowej w Mrągowie zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa przez R. B. i J. B., które polegać miało na przywłaszczeniu jej mienia ruchomego.

Postępowanie w tej sprawie zostało umorzone postanowieniem z dnia 11 lipca 2012 roku wobec stwierdzenia, że częściowo postępowanie karne co do tego samego czynu tej samej osoby zostało prawomocnie zakończone, a w pozostałej części wobec braku danych dostatecznie uzasadniających popełnienie przestępstwa. Zażalenie B. B. od w/w postanowienia zostało nieuwzględnione, a postanowienie utrzymane w mocy postanowieniem Sądu Rejonowego w Mrągowie z dnia 14 września 2012 roku.

Wyrokiem z dnia 14 czerwca 2012 roku Sąd Rejonowy w Mrągowie III Wydział Rodzinny i Nieletnich ustalił, że obowiązek alimentacyjny R. B. ustalony wyrokiem Sądu Rejonowego w Mrągowie w sprawie III RC 285/08 względem B. B. nie istnieje z dniem 16 stycznia 2012 roku.

W dniu 4 lipca 2012 roku R. B. wystosował do Ministra Pracy i Polityki Społecznej zawiadomienie o prawdopodobieństwie wyłudzenia przez B. B. zasiłku dla bezrobotnych. Na skutek tego zawiadomienia w dniu 3 września 2012 roku Starosta (...) wznowił postępowanie w sprawie uznania B. B. za osobę bezrobotną.

W dniu 8 października 2012 roku Wójt Gminy M. na wniosek R. B. wszczął postępowanie administracyjne w sprawie wymeldowania z pobytu stałego B. B. z budynku mieszkalnego w miejscowości (...).

W okresie od 2003 do 2014 roku R. B. uiścił na rzecz Gminy M. podatek od nieruchomości położonej w (...) w łącznej kwocie 5.288,40 złotych.

R. B. nie był właścicielem pojazdów, które miałyby być rejestrowane na jego nazwisko w Urzędzie Miejskim w G..

(...) sp. j. z siedzibą w miejscowości K. nie posiada dokumentacji księgowej (w tym dokumentów źródłowych), jak również brak jest możliwości sporządzenia wydruków analitycznych oraz uzyskania plików elektronicznych z systemu księgowego za lata 2003 i 2004.

(...) gruntowe zabudowane, stanowiące działki gruntu oznaczone numerami ewidencyjnymi (...), dla których Sąd Rejonowy w Mrągowie IV Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgi wieczyste (...) według stanu na dzień 5 czerwca 2003 roku przedstawiają łączną wartość 370.990 złotych.

Wartość udziału R. B. w przedsiębiorstwie (...) sp. j. z siedzibą w miejscowości K. na dzień 31 maja 2004 roku wynosiła 2.700.000 złotych, zaś wartość tego udziału po aktualizacji na chwilę obecną wynosi 3.579.000 złotych. Wartość udziału R. B. w przedsiębiorstwie (...) sp. j. z siedzibą w miejscowości K. na dzień 31 maja 2004 roku ustalona w oparciu o bilanse przedłożone przez Spółkę do Krajowego Rejestru Sądowego wynosiła 3.250.000 złotych, zaś wartość tego udziału po aktualizacji na chwilę obecną wynosi 4.304.000 złotych

W dniu 5 marca 2013 roku do Sądu Rejonowego w Mrągowie wpłynął wniosek B. B. i E. B. o zniesienie współwłasności nieruchomości gruntowej stanowiącej działki gruntu oznaczone numerami ewidencyjnymi (...), położonej w miejscowości K., dla której Sąd Rejonowy w Mrągowie IV Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą (...). Współwłaścicielami tej nieruchomości są B. B., E. B., R. B. i P. B. (1) w udziałach po 1/4 części każde z nich. Sprawa ta dotychczas nie została zakończona.

W czasie trwania związku małżeńskiego B. B. i R. B. ponieśli nakłady z majątku wspólnego na majątek osobisty R. B. w postaci rozbudowy budynku mieszkalnego nr (...) usytuowanego na działkach gruntu o numerach ewidencyjnych (...) położonych w M., dla których Sąd Rejonowy w Mrągowie IV Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgi wieczyste o numerach – odpowiednio: (...) i (...). Wartość tych nakładów wynosi 407.100 złotych, przy czym wartość nakładów

w postaci pracy własnej R. B. i członków jego rodziny wynosi 83.050 złotych, a zatem wartość nakładów z majątku wspólnego na majątek osobisty R. B. z pominięciem tych nakładów wynosi 324.050 złotych.

W ocenie Sądu Rejonowego zasadniczym składnikiem majątku pozostającym do podziału w niniejszej sprawie, po uprzednim zawarciu przez strony ugody i wydaniu postępowania częściowego regulującego podział majątku stron odnoszący się do zasadniczych nieruchomości, był udział uczestnika w przedsiębiorstwie (...)” sp. j. z siedzibą w miejscowości K.. Sąd przyjął, że składnikiem majątku wspólnego stron jest wierzytelność wyliczana jako nakład z majątku wspólnego na majątek osobisty uczestnika postępowania. Wartość tej wierzytelności ustala się zaś według reguł obowiązujących przy obliczaniu wartości udziału kapitałowego w przypadku wystąpienia wspólnika ze spółki jawnej. Podziałowi w niniejszym postępowaniu nie mógł podlegać udział w B. C. & T.” sp. j. z siedzibą w miejscowości K., gdyż taki udział wnioskodawczyni nigdy nie przysługiwał. Wartość przedmiotowej wierzytelności została ustalona na podstawie dowodu z opinii biegłego J. M. (1) na kwotę 2.700.000 zł na dzień 31 maja 2003 r., zaś wartość tego udziału po aktualizacji na chwilę orzekania przez Sąd Rejonowy, wyniosła 3.579.000 zł. Wartość ta uwzględnia korekty z tytułu wartości osobistego nakładu pracy uczestnika w prowadzeniu spółki i z tytułu odszkodowania wypłaconego za korzystanie z nieruchomości stanowiących przedmiot własności P. B. (1), R. B., E. B. i B. B..

W świetle powyższych wywodów przyjąć należało, że najbardziej miarodajnym dla wyceny wartości udziału uczestnika postępowania w B. C. & T. sp. j. z siedzibą w miejscowości K. (a w konsekwencji wartość wierzytelności z tytułu nakładu z majątku wspólnego stron na majątek uczestnika postępowania) jest wynik uzyskany przez biegłego J. M. (1) w opinii, w której przyjął on wartość udziału R. B. w przedsiębiorstwie (...) sp. j. z siedzibą w miejscowości K. na dzień 31 maja 2003 roku przy uwzględnieniu korekty z tytułu wartości osobistego nakładu pracy R. B. w prowadzeniu Spółki i z tytułu odszkodowania wypłaconego za korzystanie z nieruchomości stanowiących przedmiot współwłasności P. B. (1), R. B., E. B. i B. B.. Wartość ta wynosiła 2.700.000 złotych, zaś wartość tego udziału po aktualizacji na chwilę obecną wynosi 3.579.000 złotych.

Powyższe postanowienie zaskarżyła apelacją wnioskodawczyni w części, co do pkt I ppkt 3 i 5, pkt IV, pkt VII oraz pkt VIII.

Skarżąca zarzuciła postanowieniu:

I. Błąd w ustaleniach faktycznych polegający na:

1. Nieustaleniu, że w skład majątku wspólnego stron wchodziły ruchomości stanowiące wyposażenie domu położonego w (...) pomimo kilkukrotnego wniosku B. B. dokonanie podziału tychże rzeczy oraz szczegółowego wykazu ruchomości (wyposażenia) wraz z podaniem ich wartości, zawartego m.in. w piśmie procesowym z dnia 10 listopada 2014r.,
2. nieustaleniu, iż w skład majątku wspólnego podlegającego podziałowi w niniejszym postępowaniu wchodzi zysk ze spółki (...) Sp. J. pobrany przez R. B.
3. w okresie 01 stycznia 2000 r. do 5 czerwca 2003r. w łącznej wysokości 3.500.000 zł,
4. błędnym ustaleniu wartości wierzytelności z tytułu nakładu z majątku wspólnego wnioskodawczym B. B. i uczestnika postępowania do spółki cywilnej przekształconej następnie w spółkę jawną pod firmą (...) Sp. J. z siedzibą w miejscowości K., bez uwzględnienia jej rzeczywistej wartości poprzez uwzględnienie w opinii zbyt krótkiego okresu projekcji tj. 5 lat, podczas gdy w przedmiotowej sprawie ze względu na czas trwania postępowania, a tym samym okres funkcjonowania spółki, a także ze względu na rozbieżność w wysokości osiągniętych zysków na przełomie tych lat, zgodnie z wymogami metodologicznymi najbardziej prawidłowym okresem czasu projekcji jest 10 lat, liczoną począwszy od dnia ustania wspólności majątkowej, tj. od 2003 roku do 2013, a nie jak uczynił to biegły J. M. (1) za okres 2004 - 2008, zważywszy zwłaszcza na to, iż zyski w osiągane przez Spółkę w tym okresie są prawie dwukrotnie niższe niż te osiągnięte w latach następnych;

II. naruszenie przepisów postępowania, tj.:

1. art. 233 kodeksu postępowania cywilnego poprzez:

2. mające wpływ na wynik sprawy, dokonanie dowolnej w miejsce swobodnej oceny dowodów, co skutkowało sprzecznością istotnych ustaleń sądu z treścią zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, polegające na: nieprawidłowym uznaniu, iż w niniejszej sprawie zysk pobrany przez R. B. w okresie od 01 stycznia 2000r. do 05 czerwca 2003r. w łącznej wysokości 3.500.000 zł stanowił niejako ekwiwalent świadczonej przez niego osobiście pracy ba rzecz spółki, a tym samym stanowił dywidendę i jako taki nie wchodzi do majątku wspólnego, podczas gdy z materiału dowodowego wynika, że wspólnicy spółki wypłacali sobie przypadający im na koniec roku obrotowego zysk osiągnięty ze spółki, który był niezależnym i dodatkowym zyskiem uczestnika stanowiącym dochód z jego majątku osobistego,

II. naruszenie przepisów prawa materialnego, tj.:

- art. 6 kodeksu cywilnego poprzez przerzucenie na wnioskodawczynię ciężaru udowodnienia, że zysk przypadający uczestnikowi z tytułu udziału w spółce (...) Sp. J. nie został spożytkowany na cele rodziny, podczas gdy dowód przeciwny (tj. że zysk został spożytkowany na ten cel) spoczywał na uczestniku, który faktu tego nie udowodnił, zaś wbrew twierdzeniom Sądu nie sposób uznać, że na potrzeby rodziny zostały w całości przeznaczone środki pieniężne pochodzące z tych zysków w tak znacznej wysokości (tj. 3.500.000 zł), zważywszy zwłaszcza na to, że w okresie tym strony posiadały także inne źródła dochodu, a zyski ze spółki były na bieżąco przeznaczane na codzienne potrzeby rodziny, zaś zysk ten był pobierany jednorazowo przez uczestnika na koniec roku obrotowego (w latach 2000-2003),

- art. 31 §2 kodeksu rodzinnego i opiekuńczego poprzez jego błędną wykładnię, a w konsekwencji niezastosowanie i niesłuszne uznanie, iż zysk pobrany przez R. B. ze spółki (...) Sp. J. nie wszedł do majątku wspólnego stron podlegającego podziałowi, a tym samym, że stanowił jego majątek odrębny, podczas gdy w toku postępowania wykazano, że zysk ten został pobrany przez R. B. w trakcie trwania wspólności majątkowej, a zatem jako dochód z jego majątku osobistego stanowił składnik majątku wspólnego stron,

- art. 65 §1 kodeksu spółek handlowych poprzez jego błędną wykładnię i nieustalenie wartości wierzytelności z tytułu nakładu z majątku wspólnego stron na pokrycie wkładu uczestnika w spółce (...) Sp. J. zgodnie z regułami wynikającymi z tego przepisu, tj. z uwzględnieniem wartości zbywczej majątku spółki, z uwagi na przyjęcie do wyliczenia wartości udziału R. B. zbyt krótkiego okresu projekcji.

Wskazując na powyższe zarzuty wnioskodawczyni wniosła o zmianę zaskarżonego postanowienia i:

- ustalenie, iż w skład majątku wspólnego stron wchodzi także składniki w postaci ruchomości stanowiących wyposażenie domu w M. wskazanych szczegółowo z nazwy oraz wartości w piśmie z dnia 10 listopada 2014r.,

- ustalenie, iż w skład majątku wspólnego stron wchodzi także zyski

pobrane przez uczestnika ze spółki (...) Sp. J. w okresie od stycznia 2000r. do 05 czerwca 2003r. w wysokości 3.500.000 zł,

- zasądzenie od uczestnika postępowania R. B. na rzecz wnioskodawczyni B. B. kwoty tytułem wyrównania wartości jej udziału w majątku wspólnym, płatną w terminie 6 miesięcy od dnia uprawomocnienia się postanowienia z zastrzeżeniem odsetek ustawowych za opóźnienie w przypadku uchybienia w płatności należności w powyższym terminie, uwzględniającej: rozliczenie wartości ruchomości stanowiących wyposażenie domu w (...) (wymienionych szczegółowo w piśmie procesowym z dnia 10 listopada 2014r.), rozliczenie zysków pobranych przez uczestnika ze spółki (...) Sp. J. w okresie od 01 stycznia 2000r. do 05 czerwca 2003r., rozliczenie wartości wierzytelności z tytułu nakładu z majątku wspólnego stron na pokrycie wkładu uczestnika w spółce (...) Sp. J. przy przyjęciu prawidłowego 10-letniego okresu projekcji. Wnioskodawczyni wniosła ewentualnie o uchylenie postanowienia w zaskarżonej części

i przekazanie sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania i zasądzenie od uczestnika na rzecz wnioskodawczyni kosztów postępowania według norm przepisanych.

Uczestnik postępowania zaskarżył powyższe postanowienie w części tj. co do punktów I, II lit. d, III, IV, V, VI, VII i IX, tj. oprócz pkt. VIII i X zarzucając postanowieniu:

I. Naruszenie przepisów postępowania mające wpływ na wynik postępowania, tj.:

1. art. 350 kpc w zw. z art. 13 § 2 kpc poprzez zaniechanie sprostowania komparycji postanowienia końcowego w:

- pkt. I pkt. 3, co do wartości wierzytelności i zastąpienia kwoty 3.579.000,00 zł. (trzy miliony pięćset siedemdziesiąt dziewięć tysięcy złotych 00/100) kwotą 2.198.000,00 zł. (dwa miliony sto dziewięćdziesiąt osiem tysięcy złotych 00/100); y pkt. VII postanowienia końcowego, co do kwoty 1.940.431,50 zł. (jeden milion dziewięćset czterdzieści tysięcy czterysta trzydzieści jeden złotych 50/100) zasądzonej na rzecz wnioskodawczym tytułem wyrównania wartości jej udziału w majątku wspólnym i zastąpienia jej kwotą 1.249.931,50 zł. (jeden milion dwieście czterdzieści dziewięć tysięcy dziewięćset trzydzieści jeden złotych 50/100), w sytuacji, gdy w uzasadnieniu skarżonego postanowienia (str. 45) Sąd Rejonowy przyznał fakt popełnienia oczywistej pomyłki;

2. art. 177 § 1 pkt. 1 kpc i art. 317 § 1 kpc w zw. z art. 13 § 2 kpc poprzez odmowę częściowego zawieszenia postępowania do czasu prawomocnego zakończenia postępowania o ustalenie ugody z dnia 10.03.2017 r. za nieważną - w sytuacji, gdy istotne było dla zakresu rozstrzygnięcia postanowieniem końcowym, czy należy nim objąć nieruchomości w M. oraz nakłady z majątku wspólnego na majątek osobisty uczestnika postępowania wymienione w pkt. III postanowienia końcowego, a w związku z tym - poprzez nieuzasadnioną odmowę wydania orzeczenia częściowego (pkt. V postanowienia końcowego), co do pozostałych składników majątku wspólnego, co umożliwiłoby znaczący postęp w sprawie i pozwoliło efektywnie wykorzystać okres zawieszenia postępowania;

3. art. 684 kpc w zw. z art. 567 § 1 i 3 kpc i art. 686 kpc poprzez nieprawidłowe ustalenie składu i wartości majątku wspólnego stron polegające na:

a. bezpodstawnym pominięciu składników majątku w postaci:

- przedsiębiorstwa pod nazwą Firma (...) z siedzibą w M., gotówki zgromadzonej na rachunkach bankowych wnioskodawczym w dniu ustania wspólności majątkowej,

- pożytków osiągniętych z działalności przedsiębiorstwa Firma (...) w okresie od ustania wspólności majątkowej stron do daty zakończenia tej działalności w sierpniu 2010 r., w sytuacji, gdy:

- strony nie uzgodniły pominięcia tych składników przy ustalaniu składu majątku wspólnego,

- strony nie rozliczyły się z tych składników ani w postępowaniu działowym ani pozasądowo,

- Sąd nie poczynił żadnych ustaleń wskazujących na brak przynależności tych składników do majątku wspólnego,

- fakt założenia i prowadzenia przez wnioskodawczynię przedsiębiorstwa Firma (...) zarówno w okresie trwania małżeństwa stron, jak i w dacie ustania wspólności majątkowej stron jest udokumentowany w aktach,

- fakt posiadania przez przedsiębiorstwo Firma (...) określonego majątku oraz rachunków bankowych w dacie ustania wspólności majątkowej jest bezsporny,

- fakt posiadania przez wnioskodawczynię co najmniej 2-ch osobistych rachunków jest udokumentowany,

b. nieprawidłowe określenie wartości składnika majątku wspólnego w postaci wierzytelności z tytułu pokrycia z majątku wspólnego stron wkładu uczestnika do spółki cywilnej, przekształconej w spółkę jawną, poprzez ustalenie jej jako wartości udziału uczestnika w spółce (...) z uwzględnieniem przyszłych zysków i jako Vi części wartości tej spółki

oraz na dzień o 1 rok późniejszy niż rzeczywisty termin ustania wspólności majątkowej - w sytuacji gdy wartość tej wierzytelności powinna zostać ustalona zgodnie z treścią uchwały Sądu Najwyższego z dnia 13 marca 2008 r. III CZP 9/2008, tj. jako wartość UDZIAŁU KAPITAŁOWEGO uczestnika ustalonego według reguł zawartych w przepisie art. 465 ksh w odniesieniu do wartości zbywczej MAJĄTKU SPÓŁKI (a nie według wartości spółki) i na dzień rzeczywistego ustania wspólności majątkowej stron (dzień wystąpienia wspólnika ze spółki),

c. nieprawidłowe ustalenie wartości nakładu w postaci pracy osobistej wspólnika przy prowadzeniu spółki (...) z siedzibą w K., polegające na pominięciu - wbrew definicji kosztów pracy ustalonej przez Główny Urząd Statystyczny - wszystkich kosztów pracy, w tym tzw. okołopłacowych kosztów wynagrodzenia stanowiących ok. 30% wszystkich kosztów pracy i zaniżeniu w ten sposób wartości tego nakładu o kwotę co najmniej 309.000 zł,

d. pominięcie przy ustalaniu wartości wyrównania udziału wnioskodawczym w majątku wspólnym (pkt. VI skarżonego postanowienia) kwoty 1.076.765,50 zł, stanowiącej spłatę z udziału wnioskodawczym w prawie własności działek położonych w K., przy wykorzystaniu których to nieruchomości prowadzona była działalność gospodarcza pod firmą (...) sp. j., rozliczonego już (na podstawie postanowienia częściowego z dnia 05.08.2010 r.) pomiędzy stronami,

e. nieprawidłowe określenie - jako ujemnej - wartości przedsiębiorstwa Firma (...) z siedzibą w M. - w sytuacji, gdy wartość tego przedsiębiorstwa w dacie ustania wspólności majątkowej wynosiła około 181.000,00 zł., przedsiębiorstwo przynosiło dochody, posiadało pewien majątek ruchomy i brak było podstaw do dokonywania ponownej wyceny według reguł nie mających zastosowania do 1- osobowego przedsiębiorstwa,

4. przepisu art. 166 kpc w zw. z art. 13 § 2 kpc poprzez jego niezastosowanie i pozostawienie bez rozpoznania wniosków uczestnika o przedłużenie terminu do zgłoszenia zastrzeżeń do opinii biegłych, co skutkowało nieuzasadnionym pominięciem twierdzeń i wniosków uczestnika dotyczących tych opinii,

5. przepisu art. 286 kpc w zw. z art. 13 § 2 kpc poprzez nieuzasadnione zaniechanie zażądania dodatkowej opinii innego biegłego z zakresu wyceny przedsiębiorstw, w sytuacji, gdy w związku z popełnieniem przez biegłego J. M. (1) rażących błędów metodologicznych taka potrzeba bezspornie istniała;

6. przepisu art. 217 § 2 i 3 kpc w zw. z art. 13 § 2 kpc poprzez zastosowanie rygoru pominięcia twierdzeń i dowodów zgłoszonych w zarzutach do opinii biegłego J. M. (1) - w sytuacji, gdy zwłaszcza zarzuty zgłoszone wobec opinii biegłego J. M. (1) z maja 2015 r. nie były powoływane dla zwłoki - Sąd nie rozpoznał wniosków o przedłużenie terminów do złożenia zarzutów, jak też okoliczności sporne nie były wówczas dostatecznie wyjaśnione, co wynikało z faktu, iż biegły J. M. (1) nie wykonał tej opinii zgodnie z postanowieniem Sądu oraz z wadliwego sformułowania tezy dowodowej, co w konsekwencji doprowadziło do wadliwego ustalenia wartości składnika majątkowego w postaci wierzytelności z tytułu pokrycia wkładu wnioskodawcy do spółki cywilnej przekształconej w spółkę jawną, a w dalszej konsekwencji do wadliwego ustalenia wysokości kwoty zasądzonej w pkt. VII skarżonego postanowienia,

7. przepisu art. 227 kpc i art. 236 kpc oraz art. 278 kpc w zw. z art. 13 § 2 kpc poprzez wadliwe sformułowanie w postanowieniu z dnia 27.02.2015 r. tezy dowodowej dla biegłego J. M. (1) odnośnie ustalenia wartości wierzytelności z tytułu pokrycia z majątku wspólnego wkładu uczestnika do spółki cywilnej przekształconej następnie w spółkę jawną, polegające na sformułowaniu tej tezy wbrew treści uchwały Sądu Najwyższego z dnia 13.03.2008 r. III CZP 9/2008, braku wskazania biegłemu w sposób konkretny celu tego dowodu i celu postępowania na potrzeby doboru właściwej metody, wskazania faktów podlegających stwierdzeniu, a w szczególności konieczności dokonania wyceny z zachowaniem zasad wynikających z uchwały Sądu Najwyższego z dnia 13.03.2008 r. III CZP 9/2008, a także poprzez bezzasadne pominięcie wniosków dowodowych uczestnika zmierzających do spowodowania prawidłowego ukształtowania postępowania w zakresie ustalenia wartości wierzytelności i wykazania okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy, w tym podstaw i konieczności zastosowania zasad wyceny wartości wierzytelności i wynikających z uchwały Sądu Najwyższego z dnia 13.03.2008 r. (III CZP 9/2008) oraz z dnia 27.09.1974 r. (III CZP 58/74), które to elementy były istotne dla doboru przez biegłego metody wyceny, a także poprzez przeprowadzenie dowodu z opinii uzupełniającej biegłego J. M. (1) datowanej we wrześniu 2015 r. wydanej bez uprzedniego wydania postanowienia, w sytuacji, gdy pomimo wskazania w uzasadnieniu skarżonego postanowienia opinii biegłego J. M.

(1) z maja 2015 r. jako materiału dowodowego (abstrahując od prawidłowości tego określenia), mającego stanowić podstawę merytorycznego orzekania (vide: postanowienie z dnia 27.02.2015 r.), Sąd dopuścił dowody z kolejnych opinii uzupełniających m.in. do opinii uzupełniającej wydanej bez postanowienia, argumentując, że dowód ten dopuścił i przeprowadził na wypadek odmiennego niż Sądu I instancji poglądu Sądu II instancji na datę wyceny wartości do czego nie był ani uprawniony, ani zobowiązany.

8. przepisu art. 6 kpc i art. 236 kpc w zw. z art. 13 § 2 kpc poprzez bezpodstawne faktyczne odroczenie na czas nieokreślony rozpoznania większości wniosków dowodowych składanych przez uczestnika od lipca 2007 r. w toku całego postępowania i rozpoznanie ich łącznie dopiero na posiedzeniu w terminie zbliżonym do zamknięcia rozprawy (tj. w dniu 04.05.2016 r.), pomimo ich istotności dla ustalenia stanu faktycznego, a zwłaszcza składu i wartości majątku wspólnego, a w szczególności poprzez oddalenie wniosków dowodowych objętych postanowieniem z dnia 04.05.2016 r. (rozprawa), co w konsekwencji pozbawiło uczestnika realnego wpływu na tok postępowania,

9. przepisu art. 240 kpc w zw. z art. 13 § 2 kpc poprzez pominięcie istnienia i nie wydania zarządzenia w przedmiocie wykonania postanowienia z dnia 30.07.2010 r. dotyczącego dopuszczenia dowodu z opinii biegłego - na okoliczność wyceny wartości ruchomych składników majątku spółki (...), koniecznej do dokończenia opinii biegłego C. K. (1) z sierpnia 2009 r., która to opinia - aczkolwiek niedokończona - jest jedyną opinią biegłego sporządzoną zgodnie z treścią uchwały Sądu Najwyższego z dnia 13.03.2008 r. III CZP 9/2008,

10. przepisu art. 278 § 1 kpc, art. 279 kpc i art. 281 kpc w zw. z art. 49 kpc i w zw. z art. 13 § 2 kpc poprzez zlecenie biegłemu J. M. (1) sporządzenia dalszych opinii oraz opinii uzupełniających pomimo wielokrotnie zgłaszanego uzasadnionego sprzeciwu uczestnika co do dalszego udziału tego biegłego w przeprowadzaniu dowodów z kolejnych jego opinii i pomimo zaistnienia okoliczności uzasadniających jego wyłączenie,

11. przepisu art. 232 kpc i art. 233 kpc w zw. z art. 13 § 2 kpc poprzez dokonanie całkowicie dowolnej oceny dowodów, m.in.:

a. z opinii biegłego J. M. (1), polegającej na przyjęciu, że opinia ta stanowi podstawę do ustalenia wartości wierzytelności z tytułu pokrycia z majątku wspólnego wkładu wspólnika do spółki cywilnej przekształconej w spółkę jawną - w sytuacji, gdy z treści tej opinii wynika, że dotyczy ona składnika majątkowego innego niż wkład kapitałowy do spółki, o którym mowa w uchwale Sądu Najwyższego z dnia 13.03.2008 r. III CZP 9/2008, a także pomimo ustalenia wartości tej wierzytelności na datę o 1 rok późniejszą (2004 r.) niż data rzeczywistego ustania wspólności majątkowej stron,

b. w postaci dokumentów potwierdzających użytkowanie przez spółkę nieruchomości, na których posadowiony jest zakład produkcyjny oraz dokonania rozliczeń z tego tytułu,

c. opinii uzupełniającej biegłego J. M. (1) z lutego 2016 r., poprzez błędne przyjęcie, że stanowi ona miarodajną podstawę do ustalenia wartości nakładu w postaci pracy osobistej uczestnika przy prowadzeniu spółki (...) i w sytuacji, gdy opinia ta jest niepełna poprzez nieobjęcie nią pełnych kosztów pracy,

d. opinii biegłego J. M. (1) z roku 2016 r. dotyczącej wartości przedsiębiorstwa Firma (...) jako ujemnej, zwłaszcza w kontekście treści poprzedniej opinii tego biegłego dotyczącej tego samego przedsiębiorstwa określającej wartość tego przedsiębiorstwa na kwotę 180.000,00 zł. – różnica wynosi ok. 800.000,00 zł.

e. dowodów poniesienia przez uczestnika kosztów utrzymania nieruchomości wspólnych,

12. przepisu art. 328 kpc w zw. z art. 13 § 2 kpc poprzez m.in.:

- braku oceny dowodów z opinii biegłego J. M. (1) sporządzonych w okresie od maja 2015 r., w tym przesłanek uznania opinii J. M. za wiarygodny dowód w sytuacji łatwo dostrzegalnych oczywistych błędów metodologicznych przez niego popełnionych,

- brak skazania podstaw uznania postępowania o ustalenie nieważności ugody z dnia 10.03.2017 r. za niemające wpływu prejudycjalnego na treść orzeczenia w sprawie niniejszej,
- brak wyjaśnienia przyczyn nierozpoznania wniosków uczestnika o przedłużenie terminu do złożenia zarzutów do wszystkich opinii biegłego J. M. (1),
- przyczyn zaniechania wykonania postanowienia o dopuszczeniu dowodu z opinii biegłego uzupełniającej opinię biegłego C. K., odmowy uznania opinii biegłego C. K. (1),
- podstaw przyjęcia wartości przedsiębiorstwa Firma (...) ustalonej na koniec roku kalendarzowego, a wartości wierzytelności na rok 2004 zamiast 2003 r.,
- pominięcia w orzeczeniu końcowym wniosków dotyczących uwzględnienia rozliczeń z tytułu nieruchomości użytkowanych przez spółkę (...) oraz nakładu w postaci świadczeń alimentacyjnych,
- przyczyn nieuznania dochodów z przedsiębiorstwa wnioskodawczym za składnik majątku wspólnego,
- przyczyn nieuznania środków finansowych na rachunkach bankowych wnioskodawcy za składnik majątku wspólnego,
- przyczyn pominięcia opinii biegłego J. M. (1) wskazującej dodatnią wartość przedsiębiorstwa Firma (...),
- przyczyn nieuwzględnienia nakładów na utrzymanie nieruchomości wspólnych,
- braku wyjaśnienia przyczyn nieuwzględnienia wniosku uczestnika o wydłużenie terminu zapłaty dopłaty na rzecz wnioskodawcy.

II. Błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia polegający na wadliwym ustaleniu:

1. składu majątku wspólnego,
2. wartości według stanu na rok 2004 (niebędący rokiem ustania wspólności majątkowej stron) składnika w postaci wierzytelności z tytułu pokrycia z majątku wspólnego wkładu uczestnika do spółki cywilnej przekształconej w spółkę jawną w wysokości odpowiadającej ustalonej metodą przyszyłych przepływów pieniężnych wartości udziału w spółce - w sytuacji, gdy wartość tej wierzytelności powinna być ustalona według zasad wynikających z uchwały Sądu Najwyższego z dnia 13.03.2008 r. III CZP 9/2008;
3. wartości przedsiębiorstwa Firma (...) jako ujemnej i przyjęcia tej wartości na koniec roku kalendarzowego zamiast na datę rzeczywistego ustania wspólności majątkowej, w sytuacji gdy istniała wycena określająca tę wartość jako dodatnią,
4. jakoby w dacie wydania postanowienia końcowego nie istniały do rozliczenia nieruchomości w M., w sytuacji, gdy uczestnik wszczął proces o ustalenie nieważności ugody obejmującej owe nieruchomości,
5. jakoby uczestnik wyraził zgodę na przyznanie mu nieruchomości opisanych w pkt. I. 5. Postanowienia końcowego, w sytuacji, gdy to wnioskodawcy wyraziła wolę ich przejęcia, a uczestnik wyraził na to zgodę,
6. jakoby nakłady uczestnika z majątku osobistego w postaci podatku od nieruchomości dotyczyły wyłącznie jego majątku osobistego, w sytuacji, gdy nakłady dotyczyły także nieruchomości wspólnych.

III. Naruszenia przepisów prawa materialnego, tj.:

1. przepisu art. 551 pkt. 3 kc poprzez błędne pominięcie, że prawa do korzystania z nieruchomości wynikające ze stosunków innych niż własność, najem, czy dzierżawa stanowią składnik przedsiębiorstwa (...), a w konsekwencji

poprzez nieuwzględnienie przy ustalaniu wartości wierzytelności z tytułu pokrycia wkładu uczestnika do spółki cywilnej przekształconej w spółkę jawną, wartości rozliczonego postanowieniem częściowym z dnia 10.08.2010 r. składnika w postaci zabudowanych nieruchomości położonych w miejscowości K., a w konsekwencji poprzez brak pomniejszenia zasądzonej na rzecz wnioskodawczym w pkt. VI skarżonego postanowienia kwoty o rozliczoną już pomiędzy stronami kwotę 1.076.765,50 zł,

IV. przepisu art. 212 § 3 kc w zw. z art. 1035 kc w zw. z art. 567 § 3 kpc w zw. z art. 688 kpc, poprzez ustalenie terminu uiszczenia dopłaty wskazanej w pkt. VI skarżonego orzeczenia, tj. kwoty 1.940.431,50 zł. (w rzeczywistości 1.249.931,50 zł.) nieadekwatnego do możliwości spłaty przez uczestnika, tj. zbyt krótkiego i nieuwzględnienia wniosku uczestnika o wydłużenie tego terminu oraz poprzez błędne przyjęcie, że orzeczenie o rozłożeniu na raty wymaga złożenia wniosku - w sytuacji gdy wniosek wymagany jest wyłącznie w przypadku zapłaty rat wymagalnych, a w pozostałych przypadkach Sąd orzeka o tym z urzędu.

Podnosząc powyższe zarzuty uczestnik postępowania wniósł o zmianę skarżonego orzeczenia poprzez 1. ustalenie, że:

a. w skład majątku wspólnego stron wchodzi przedsiębiorstwo Firma (...) o wartości ustalonej opinią biegłego powołanego przez Sąd Okręgowy lub opinią uzupełniającą aktualizującą opinię z dnia 31.01.2007 r., a także wyliczony przez biegłego dochód z tego przedsiębiorstwa za okres od ustania wspólności majątkowej do dnia likwidacji działalności.

b. wartość wierzytelności z tytułu nakładu z majątku wspólnego na pokrycie wkładu uczestnika do spółki cywilnej przekształconej w spółkę jawną wynosi jak w opinii biegłego powołanego przez Sąd Okręgowy w Olsztynie w postępowaniu apelacyjnym ewentualnie - z ostrożności, na wypadek nieuwzględnienia wniosku dowodowego o dopuszczenie dowodu z opinii innego biegłego na okoliczność ustalenia wartości przedmiotowej wierzytelności w sposób określony uchwałą SN z dnia 13.03.2008 r. III CZP 9/2008, o ustalenie ewentualnie w trybie sprostowania orzeczenia, że wartość przedmiotowej wierzytelności wynosi 2.198.000,00 zł. zaś uczestnik powinien zapłacić na rzecz wnioskodawczyni kwotę 1.248.118,50 zł

c. przyznanie wnioskodawczyni prawa własności ruchomości wskazanych w pkt I 5. I pkt II d. postanowienia końcowego

d. ustalenie, że uczestnik poniósł na majątek wspólny nakład finansowy w postaci 1/2 części podatku od nieruchomości w M. oraz nieruchomości rolnej położonej w K. i M. w okresie od roku 2003 r. Skarżący wniósł ewentualnie o uchylenie zaskarżonego postanowienia w części zaskarżonej i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacje wniesione przez wnioskodawczynię i uczestnika postępowania zasługiwały na częściowe uwzględnienie.

W pierwszej kolejności, Sąd Okręgowy poddał pod rozwagę zasadność zarzutów podniesionych w apelacji uczestnika, ponieważ ta apelacja obejmuje szerszym zakresem zaskarżenia rozstrzygnięcie Sądu Rejonowego, aniżeli apelacja wnioskodawczyni.

W zakresie podniesionych przez uczestnika zarzutów naruszenia prawa procesowego tj. zaniechania przez Sąd Rejonowy sprostowania w trybie art. 350 kpc w zw. z art. 13 § kpc wskazanej wartości wierzytelności z tytułu nakładu z majątku wspólnego na pokrycie wkładu uczestnika w spółce cywilnej przekształconej następnie w spółkę jawną (...), stwierdzić należy, że zarzut ten jest niezasadny.

Sprostowanie orzeczeń sądowych w trybie przepisu art. 350 k.p.c. prowadzi do przywrócenia w treści orzeczenia - bez potrzeby uruchamiania nadzoru judykacyjnego - rzeczywistej woli składu sądującego. Sprostowanie orzeczenia ma zatem na celu usunięcie niezgodności pomiędzy rzeczywistą wolą i wiedzą sądu oraz zebrany materiał, a ich wyrażeniem na piśmie. Wymienione wady orzeczenia charakteryzować musi cecha oczywistości, która stanowi granice dopuszczalności sprostowania. Dopuszcza się możliwość dokonania sprostowanie niedokładność przez uściślenie

zakresu przedmiotowego lub podmiotowego rozstrzygnięcia, z tym jedynie zastrzeżeniem, że nie jest dopuszczalne takie sprostowanie orzeczenia, które skutkowałoby odmiennym rozstrzygnięciem sprawy - zarówno pod względem podmiotowym jak i przedmiotowym. Oczywiście omyłka pisarska nie może dotyczyć treści i rozmiarów świadczenia lub ustalenia prawa. Wprawdzie może się zdarzyć, że konkretne rozstrzygnięcie zawarte w wyroku zawiera błąd będący wynikiem pomyłki i nie jest zgodny z wolą składu sędziowskiego, jednak tego rodzaju błąd może być naprawiony wyłącznie w trybie zaskarżenia w toku instancji. Instytucja sprostowania wyroku nie może bowiem być wykorzystywana do usuwania błędów merytorycznych w rozstrzygnięciu sprawy. Sprostowanie nie może więc dotyczyć rozmiaru świadczenia. Tego rodzaju błąd zawarty w wyroku, chociażby niezgodny z wolą składu orzekającego, powinien być wyeliminowany w trybie zaskarżenia. Stanowisko to wynika z ugruntowanego w tym przedmiocie orzecznictwa, w tym także Sądu Najwyższego.

W niniejszej sprawie Sąd Rejonowy wskazując w pkt I ppkt 3 oraz w pkt II ppkt b wartość wierzytelności z tytułu nakładu z majątku wspólnego na pokrycie wkładu uczestnika w spółce cywilnej przekształconej następnie w spółkę jawną (...), określił ją w innej wysokości, aniżeli chciał ostatecznie przyjąć, co wynika wprost z pisemnych motywów rozstrzygnięcia (str. 45 uzasadnienia). Jednocześnie Sąd ten wyjaśnił, dlaczego nie mógł potraktować tej omyłki jako zwykłej rachunkowej. Wyjaśnienia te są, zdaniem Sądu Okręgowego, uzasadnione. Zauważyć należy jednocześnie, że wskazane w przywołanych pkt rozstrzygnięcie zostało zaskarżone w apelacjach obydwu stron, tym samym podlegało weryfikacji przez sąd odwoławczy.

Za niezasadny należało uznać także zarzut naruszenia art. 177 § 1 pkt. 1 k.p.c. i art. 317 § 1 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. poprzez odmowę częściowego zawieszenia postępowania do czasu prawomocnego zakończenia postępowania o ustalenie ugody z dnia 10 marca 2017 r. za nieważną. Przede wszystkim zauważyć należy, że zawieszenie postępowania w sprawie cywilnej, na podstawie art. 177 § 1 pkt 1 k.p.c., ze względu na toczące się postępowanie w sprawie cywilnej nie jest obligatoryjne. Oczywiście nie oznacza to pozostawienia kwestii zawieszenia do dowolnego uznania sądu, lecz nakłada na sąd obowiązek rozważenia wszystkich okoliczności i wydania decyzji w danej sytuacji celowej.

Zawieszenie postępowania w sprawie o podział majątku wspólnego stron tylko dlatego, że uczestnik spowodował wszczęcie innego postępowania dotyczącego wzruszenia ugody zawartej w dniu 10 marca 2017 r. przez strony, mogło doprowadzić do bezpodstawnego wstrzymania na czas bliżej nieokreślony orzeczenia co do istoty sprawy, a tym samym do szkodliwego społecznie wstrzymania wymiaru sprawiedliwości. Niezależnie od tego wskazać należy, że zarzut na obecnym etapie postępowania jest nieaktualny, albowiem postępowanie w sprawie o ustalenie ugody z dnia 10 marca 2017 r. za nieważną (sygn. akt I C 236/17), w związku z cofnięciem pozwu przez R. B. pismem z dnia 4 czerwca 2017 r., zostało umorzone postanowieniem Sądu Okręgowego w Olsztynie z dnia 7 czerwca 2017 r.

Odnośnie zarzutu naruszenia art. 328 k.p.c. stwierdzić należy, że wytknięcie wadliwego sporządzenia uzasadnienia zaskarżonego orzeczenia może okazać się zasadne wówczas tylko, gdy uzasadnienie wyroku nie zawiera elementów pozwalających na weryfikację stanowiska sądu, a braki uzasadnienia w zakresie poczynionych ustaleń faktycznych i oceny prawnej są tak znaczne, że sfera motywacyjna orzeczenia pozostaje nieujawniona, bądź ujawniona w sposób uniemożliwiający poddanie jej kontroli instancyjnej.

W niniejszej sprawie taka sytuacja, zdaniem sądu Okręgowego, nie występuje. Uzasadnienie Sądu Rejonowego zawiera wyjaśnienie, czym kierował się Sąd rozstrzygając w sprawie, jakie argumenty przemawiały za przyjętym ostatecznie stanowiskiem Sądu. Stanowisko to Sąd Okręgowy poddał w ramach kontroli instancyjnej weryfikacji.

Odnosząc się do apelacji uczestnika postępowania co do pkt. V zaskarżonego orzeczenia, to podlegała odrzuceniu.

Zgodnie z art. 373 k.p.c., sąd drugiej instancji odrzuca apelację, jeżeli podlegała ona odrzuceniu przez sąd pierwszej instancji. Z kolei stosownie do art. 370 k.p.c., sąd pierwszej instancji odrzuca apelację wniesioną po upływie przepisanej terminu, nieopłaconą lub z innych przyczyn niedopuszczalną.

Niedopuszczalność apelacji może wynikać z zaskarżenia orzeczenia, od którego tego rodzaju środek odwoławczy nie przysługuje lub z wniesienia jej przez osobę nieuprawnioną.

W pkt. V postanowienia z dnia 9 maja 2017 r., Sąd Rejonowy oddalił wniosek uczestnika postępowania o wydanie postanowienia częściowego w sprawie, jako zmierzający do przedłużenia postępowania w sprawie i zarazem, wobec zaawansowania postępowania dowodowego, bezprzedmiotowy.

Zgodnie natomiast z art. 518 k.p.c., w postępowaniu nieprocesowym apelacja przysługuje od postanowień sądu pierwszej instancji orzekających co do istoty sprawy. Postanowienie oddalające wniosek o wydanie postanowienia częściowego, nie jest natomiast postanowieniem merytorycznym (orzekającym co do istoty sprawy), a jedynie formalnym (procesowym) - od którego apelacja nie przysługuje.

Zasygnalizować także należy, że od przedmiotowego postanowienia nie przysługuje także zażalenie. Postanowienie o oddaleniu wniosku o wydanie postanowienia częściowego, nie kończy bowiem postępowania w sprawie, ani nie jest wymienione w treści art. 394 § 1 pkt. 1 - 12 k.p.c.

Odnośnie pozostałych zarzutów apelacyjnych proceduralnych, podkreślić należy, że tylko naruszenie istotnych przepisów postępowania, jeżeli miały wpływ na treść rozstrzygnięcia, może uzasadniać skuteczne zaskarżenie orzeczenia.

Do tych zarzutów nie można zaliczyć zarzutu z pkt I 4 apelacji uczestnika.

Sąd Rejonowy wyjaśnił dlaczego nie przedłużył terminu dla uczestnika do zgłoszenia ewentualnych zastrzeżeń do opinii (k.4622), którą to argumentację Sąd Okręgowy aprobuje. Podkreślić nadto należy, że strony mają uprawnienie do zgłoszenia zarzutów i wyjaśnienia ewentualnych wątpliwości. Jednakże opinia (główna i uzupełniająca) biegłego sądowego J. M. (1) jest przekonująca dla Sądu, stanowi w niniejszej sprawie dowód wiarygodny, rzeczowy i poprawny merytorycznie. Wyjaśnia sporne okoliczności sprawy w zakresie tezy dowodowej zawartej w postanowieniu o dopuszczeniu tego dowodu. Tym samym brak przedłużenia terminu dla zgłoszenia ewentualnych zarzutów, nie wpłynął ani na treść tego dowodu i jego ocenę, ani dalej na treść rozstrzygnięcia Sądu.

W ten sam sposób należy ocenić zarzut uczestnika z pkt I 8.

Okoliczność, iż Sąd Rejonowy rozstrzygnął w przedmiocie części wniosków dowodowych m.in. uczestnika, składanych w toku toczącego się postępowania łącznie na terminie rozprawy w dniu 4 maja 2016 r. nie miała wpływu na treść ostatecznego rozstrzygnięcia, ale przed wszystkim nie stanowi naruszenia art. 236 k.p.c. Przepis ten bowiem nie wskazuje bowiem w jakim terminie od zgłoszenia wniosków dowodowych Sąd ma rozpoznać te wnioski.

Ustosunkowując się do zarzutów naruszenia art. 217 § 2 i 3 k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c., art. 278 § 1 k.p.c. , art. 279 k.p.c. , 281 k.p.c. art. 286 k.p.c. podkreślić należy to, na co zwrócił uwagę Sąd Rejonowy, otóż strony nie zgłaszały pierwotnie uwag i zastrzeżeń co do sformułowanej przez ten Sąd tezy dowodowej dla biegłego, nie składały także zastrzeżeń co do samej osoby biegłego (rozprawa z dnia 30 stycznia 2015 r.). Jednocześnie, co istotne, Sąd pierwszej instancji nie narzucał biegłemu metody badania, pozostawiając to kompetencjom biegłemu. Wbrew też stanowisku uczestnika, teza postanowienia Sądu jest zgodna z uchwałą Sądu Najwyższego z 13 marca 2008 r. III CZP 9/08. Co do samej opinii głównej wydanej na podstawie postanowienia z dnia 27 lutego 2015 r. i uzupełniającej (na podstawie postanowienia Sądu z dnia 18 stycznia 2016 r.), oraz pisma biegłego będącego ustosunkowaniem się co do zapytania wnioskodawcy w przedmiocie potrzeby sporządzenia wyceny w oparciu o sprawozdania złożone do KRS, stwierdzić należy, że opinia (jako całość) wyjaśnia wszystkie okoliczności istotne dla rozstrzygnięcia. Podkreślić trzeba, że co do zasady wnioski środka dowodowego w postaci opinii biegłego mają być jasne, kategoryczne i przekonujące dla sądu, jako bezstronnego arbitra w sprawie. Dlatego gdy opinia biegłego czyni zadość tym wymogom, co pozwala uznać znaczące dla istoty sprawy okoliczności za wyjaśnione, to nie zachodzi potrzeba dopuszczania dowodu z dalszej opinii kolejnych biegłych. Granicę obowiązku prowadzenia przez sąd postępowania dowodowego wyznacza, podlegająca kontroli instancyjnej, ocena czy dostatecznie wyjaśniono sporne okoliczności sprawy. Jednocześnie zauważyć trzeba,

że okoliczność iż opinia biegłych nie ma treści odpowiadającej stronie, nie stanowi dostatecznego uzasadnienia dla przeprowadzenia dowodu z kolejnych opinii. Wskazuje na to ugruntowane już w judykaturze stanowisko, że samo niezadowolenie strony z opinii, która nie odpowiada jej oczekiwaniom, nie stanowi wystarczającej podstawy do przeprowadzenia dowodu z opinii kolejnego biegłego (zob. wyrok SA w Katowicach z dnia 27 lutego 2013 r., I ACa 941/12, LEX nr 1293615; wyrok SA w Łodzi z dnia 12 kwietnia 2013 r., I ACa 1392/12, LEX nr 131621; wyrok SA w Białymstoku z dnia 31 lipca 2014 r., I ACA 232/14, LEX nr 150666).

W ocenie Sądu, opinia niezgodna z oczekiwaniami strony, nie może być podstawą jej skutecznego kwestionowania i przesądzać o konieczności dopuszczenia kolejnych opinii uzupełniających lub też kolejnych opinii biegłych, aż do uzyskania opinii po myśli strony podważającej opinię poprzednie.

W przedmiotowej sprawie biegły sądowy J. M. (1) sporządził opinie główna i kolejne uzupełniające (po to aby wyjaśnić wątpliwości i doprecyzować istotne dla rozstrzygnięcia kwestie), był także słuchany na rozprawie. Opinia ta, jako całość, wyjaśnia wszystkie kluczowe aspekty niniejszej sprawy. Dlatego też i te zarzuty należało uznać za niezasadne.

Przechodząc do zarzutu apelacyjnego naruszenia art. 233 k.p.c. na wstępie należy zaznaczyć, że zarówno uczestnik, jak i wnioskodawczyni nie wskazali, który z paragrafów tego artykułu został, ich zdaniem, przez Sąd Rejonowy naruszony, co było nieprawidłowe.

Niezależnie jednak od tego należy stwierdzić, że nie może oznaczać

	naruszenia zasad oceny dowodów jedynie to, iż określony dowód został oceniony niezgodnie z intencją skarżącego. Nadto dla skuteczności zarzutu naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. konieczne jest wskazanie przyczyn dyskwalifikujących rozumowanie sądu. W szczególności skarżący powinien wskazać, w jaki sposób sąd naruszył kryteria przy ocenie konkretnych dowodów, uznając brak ich wiarygodności i mocy dowodowej lub niesłusznie im je przyznając, względnie wskazać jakie dowody wskazujące na fakty istotne dla rozstrzygnięcia zostały przez Sąd pominięte.
--	--

Stosownie do art. 233 § 1 k.p.c. sąd I instancji ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania, przy czym winien to jednak czynić na podstawie wszechstronnego rozważenia całego zebranego materiału dowodowego. Sprawdzeniem tego, czy sąd należycie wykonał obowiązek wszechstronnego rozważenia zebranego materiału dowodowego jest uzasadnienie orzeczenia (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 lipca 1974 r. I CR 117/74 - LEX nr 7451).

Wbrew twierdzeniom uczestnika, ocena dowodów w postaci opinii biegłego sądowego J. M. (1) jest prawidłowa, w szczególności ocena ta w żaden sposób nie narusza zasad wiedzy, logiki i doświadczenia życiowego.

Dodatkowo wspomnieć należy, że z opinii tej wprost wynika na jaki dzień nastąpiła ocena wartości wiarygodności z tytułu pokrycia wkładu współnika, oraz że przy przyjętej przez biegłego metodzie dochodowej jako projekcja uwzględniane były lata 2004-2008, będące następnymi po roku, w którym nastąpiło ustanie wspólności majątkowej. Tym samym oczywistym jest, że omyłka pisarska na k. 2755, nie dyskwalifikuje tej opinii.

Dodatkowo, o czym wspomina uczestnik w pkt 11 b swojej apelacji, odnośnie opinii biegłego J. M., to Sąd Rejonowy przyjął wariant I (k. 3948-3949), wg którego odszkodowanie za bezumowne korzystanie z nieruchomości przez

spółkę jawną (...) to nie miało wpływu na wycenę wierzytelności, albowiem przyznane ono było za okres od 10.2008-4.10.2010 r. zaś w tej wersji badany był okres od 05.2004 r. 05.2008 r. Dlatego zarzut uczestnika w tym zakresie jest niezrozumiały i niezasadny. Zauważyć należy, że Sąd Rejonowy w Mrągowie związany był prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego z 26 czerwca 2013 r. (I C 749/12) zmienionym następnie przez wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 31 stycznia 2014 r. (I ACa 585/13) w zakresie kwot i okresu za jaki zostało przyznane odszkodowanie za bezumowne korzystanie z nieruchomości przez spółkę.

Inaczej jest w wariantcie II, w którym opinia uwzględnia wypłacone odszkodowanie za bezumowne korzystanie przez spółkę jawną (...) ale jedynie za okres październik –grudzień 2008 r. (k. 3949), z tym, że dopiero Sąd Okręgowy przyjął wariant II z opinii, o czym więcej będzie mowa w dalszej części rozważań.

Reasumując rozważania w tej części, stwierdzić należy, że uczestnik stawiając powyższy zarzut procesowy, nie wskazał przyczyny dyskwalifikującej postępowanie Sądu Rejonowego w objętym apelacją zakresie. Zarzut obraży prawa procesowego, jawi się zatem jako bezzasadny i świadczący o dezaprobachie stanu faktycznego ustalonego na podstawie zgromadzonego przez Sąd I instancji materiału dowodowego, tylko z tej przyczyny, że nie wspiera on stanowiska uczestnika. Stwierdzić zatem trzeba, że podniesiony zarzut naruszenia przepisów postępowania, a konkretnie art. 233 k.p.c. uczestnika jest bezzasadny.

Natomiast odnośnie zarzutu naruszenia art. 233 k.p.c. przez wnioskodawczynię to stwierdzić należy, że częściowo okazał się on trafny, o czym szerzej przy omawianiu naruszenia przepisu prawa materialnego. Konsekwencją tego naruszenia było pominięcie przez Sąd Rejonowy przy rozliczeniach związanych z podziałem majątku stron, częściowo pobranej przez uczestnika dywidendy za okres styczeń-5 czerwiec 2003 r. a co zostało uznane przez Sąd Okręgowy za nieprawidłowe.

W dalszej kolejności, należy odnieść się do zarzutów merytorycznych, podniesionych w apelacji uczestnika.

Uczestnik zarzucił Sądowi pierwszej instancji, wadliwe ustalenie składu majątku wspólnego podlegającego podziałowi w niniejszym postępowaniu.

Wśród pominiętych składników majątkowych, uczestnik wskazał na m.in. na przedsiębiorstwa pod firmą (...) z siedzibą w M..

Odnośnie powyższej kwestii należy przypomnieć, że strony zgodnie oświadczyły aby wycena odbyła się wg takich samych reguł, jakie będą zastosowane przy wycenie przedsiębiorstwa (...) spółka jawna. Stanowisko to zostało zaaprobowane przez Sąd I instancji, również akceptuje je Sąd Okręgowy. Stanowi to wyraz nie tylko równego traktowania każdej ze stron, ale znajduje również uzasadnienie w argumentacji wskazanej przez biegłego sądowego z zakresu wyceny przedsiębiorstw (...). Zdaniem tego biegłego, metoda zdyskontowanych przyszłych strumieni pieniężnych ((...)), którą zastosował zarówno przy badaniu przedsiębiorstwa wnioskodawczyni, jak i uczestnika jest stosowana najczęściej i jego zdaniem, dla obecnej sytuacji polskiej gospodarki, właściwsza. Dodatkowo, co podkreślił biegły w swojej opinii, zastosowanie metody majątkowej wskazywanej przez uczestnika, nie było możliwe ze względu na upływ czasu oraz fakt, iż środki trwałe i wyposażenie, które posiadało przedmiotowe przedsiębiorstwo w większości już nie istnieje. (k.3961 -3962, t. XIX). Z opinii tego biegłego wynika, że wartość przedsiębiorstwa (...) przy projekcji 5 letniej (2004-2008), w wariantcie I na koniec każdego roku kalendarzowego była ujemna i wyniosła -620.620 zł, zaś w wariantcie II na koniec maja każdego okresu 2004-2008 była również ujemna i wniosła -587.611 zł. (opinia k. 3958-3979). Z powyższych względów słusznie Sąd I instancji nie uwzględnił tego składnika majątku i nie dokonał jego podziału. Bowiem przy podziale majątku wspólnego po ustaniu wspólności majątkowej między małżonkami, nie bierze się pod uwagę pasywów. Długi, które obciążają majątek wspólny, co do zasady, przy podziale majątku wspólnego, nie podlegają rozliczeniu.

Również za chybiony należało uznać zarzut uczestnika co do niezaliczenia przez Sąd Rejonowy składnika w postaci pożytków osiągniętych z działalności przedsiębiorstwa (...) w okresie po ustaniu wspólności do czasu zakończenia tej działalności w sierpniu 2010 r.

Od chwili ustania wspólności ustawowej dochody z działalności stanowiły składnik majątku odrębnego wnioskodawczynie i uczestnik nie może się domagać ich zaliczenia do majątku wspólnego oraz podziału w ramach postępowania o podział majątku wspólnego (postanowienie SN z 17 czerwca 2010r., II CSK 274/09). Z tego też powodu wniosek dowodowy o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego z zakresu wyceny przedsiębiorstwa na powyższą okoliczność, należało uznać za niezasadny.

Odnośnie zarzutu uczestnika nieprawidłowego ustalenia składu i wartości majątku wspólnego polegającego na pominięciu kwot zgromadzonych na rachunkach bankowych wnioskodawczynie B. B., to w tym zakresie stwierdzić należy, że Sąd Rejonowy wyjaśnił, dlaczego nie znalazły się one pośród składników majątku wspólnego.

W ocenie Sądu Okręgowego, przedstawione w uzasadnieniu stanowisko Sądu pierwszej instancji w tym zakresie jest prawidłowe.

Z zaświadczenia banku (...) S.A. z 28 września 2015 r. (k. 3045 i nast., tom XVI) wynika, że wnioskodawczynie przed zniesieniem wspólności majątkowej małżeńskiej, posiadała jeden rachunek w Banku (...) S.A., prowadzony w polskich złotych, na potrzeby prowadzonej przez wymienioną działalności gospodarczej pod firmą (...) B. B. . Z ustaleń poczynionych przez Sąd wynika, że saldo na dzień 5 czerwca 2003 r. było ujemne i wynosiło -574,96 zł. Natomiast w innym banku, do którego zwrócił się na wniosek uczestnika Sąd, tj. Banku (...), wnioskodawczynie posiadała rachunek bankowy, jednakże w okresie od 28.04.2011 r. do 24.08.2012 r., a więc w okresie po zniesieniu wspólności majątkowej małżeńskiej.(k. 4274 t. XIX)

Podkreślić należy, że uczestnik nie wykazał, ażeby wnioskodawczynie przed zniesieniem wspólności posiadała jakiegokolwiek inne jeszcze rachunki bankowe, także w innych bankach. Obowiązek ustalenia przez Sąd składu i wartości majątku wspólnego z urzędu stosownie do treści art. 684 k.p.c. w zw. z art. 46 k. r. o . nie oznacza, że Sąd ma zwracać się do wszystkich banku w kraju, celem ustalenia czy ewentualnie uczestniczka posiadała tam rachunki bankowe (por. postanowienie z 2 lipca 2015r. V CSK 651/14).

Sąd Okręgowy uznał więc, że jedynym dowodem pozwalającym na ustalenie liczby rachunków wnioskodawczynie i wartości zgromadzonych na nich środków jest wyżej przywołane zaświadczenie, z którego wprost wynika, że na dzień ustalania wspólności majątkowej stron, na jedynym posiadanym przez wnioskodawczynię rachunku znajdowało się saldo ujemne. Tym samym brak było podstaw do ustalania jako składnika majątku wspólnego środków zgromadzonych na nim, skoro ich nie było, a następnie dzielenia w tej sytuacji pasywnem.

Kolejny zarzut podniesiony w apelacji uczestnika dotyczył nieprawidłowego określenia wartości składnika majątku wspólnego w postaci wierzytelności z tytułu pokrycia z majątku wspólnego stron wkładu uczestnika do spółki cywilnej, następnie przekształconej w spółkę jawną, poprzez ustalenie jej jako wartości udziału uczestnika w spółce (...) z uwzględnieniem przyszłych zysków i jako 1/2 części wartości tej spółki oraz na dzień o 1 rok późniejszy niż rzeczywisty termin ustania wspólności majątkowej- w sytuacji gdy wartość tej wierzytelności powinna zostać ustalona zgodnie z treścią uchwały SN z 13 marca 2008 r. tj. wartość udziału kapitałowego uczestnika ustalonego wg reguł zawartych w przepisie art. 65 ksh w odniesieniu do wartości zbywczej majątku spółki i na dzień rzeczywistego ustania wspólności majątkowej stron (dzień wystąpienia wspólnika ze spółki).

W realiach przedmiotowej sprawy, poza sporem pozostawał fakt, poniesienia nakładu z majątku wspólnego na pokrycie wkładu R. B. w spółce cywilnej, przekształconej następnie w spółkę jawną. Sąd ten wyraźnie podkreślił ,że przedmiotem podziału nie jest udział w przedsiębiorstwie (...), a jedynie wartość nakładu z majątku wspólnego na majątek osobisty w postaci pokrycia wkładu.

Sąd Rejonowy odnośnie powyższego zagadnienia wskazał, że wartość ww. nakładu powinna być obliczona według reguł obowiązujących przy obliczaniu wartości udziału kapitałowego wspólnika w spółce jawnej.

Sąd pierwszej instancji powołał się przy tym, na uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 13 marca 2008 r. w której stwierdzono, że przy obliczaniu wartości udziałów w obu spółkach należy mieć na względzie stan spółki z chwili ustania wspólności majątkowej małżeńskiej, a ceny z daty orzekania.

Z powyższych względów, Sąd Rejonowy powołał biegłego sądowego z zakresu wyceny przedsiębiorstw (...), w celu wyceny wartości udziału wnioskodawcy w B. C. & T. sp. j. według stanu na dzień 5 czerwca 2003 r. (data ustania wspólności majątkowej) lub na najbliższy tej dacie dzień zamknięcia okresu obrachunkowego. Tak ustalona wartość następnie została zaktualizowana.

Sąd Rejonowy uznał opinię biegłego J. M. (1) za najbardziej miarodajną dla wyceny udziału uczestnika w B. C. & T. sp. j., w której biegły przyjął, iż wartość udziału uczestnika wg powyższego wariantu w spółce wynosiła 2.700. 000 zł, zaś zaktualizowana jego wartość wynosi 3.579.000 zł. (k. 2741-2771, t. XIV).

Sąd Okręgowy podziela rozważania Sądu Rejonowego w zakresie zasady- sposobu ustalenia wartości spornej wierzytelności, natomiast nie podziela co do przyjętego wariantu I, tj. wg bilansów przedstawionych przez Spółkę.

W niniejszej sprawie, wbrew twierdzeniom uczestnika, przy ustalaniu wartości wierzytelności z majątku wspólnego na pokrycie wkładu w spółce cywilnej, zostały wykorzystane przez Sąd Rejonowy poglądy zawarte w uchwale Sądu Najwyższego z 13 marca 2008 r. III CZP 9/08 (patrz także na: uchwałę z 15 września 2004 r. III CZP 46/04, postanowienie z 17 czerwca 2010 r. III CSK 274/09, postanowienie z 17 kwietnia 2013 r. I CSK 468/12 i postanowienie z 17 czerwca 2015 r. I CZ 53/15).

Biegły J. M. (1) zgodnie z tezą zawartą w postanowieniu Sądu Rejonowego z dnia 27 lutego 2015 r. miał dokonać wyceny wartości udziału R. B. w spółce według stanu na dzień 5 czerwca 2003 r. lub na najbliższy tej dacie dzień zamknięcia okresu obrachunkowego.

Nie ulega wątpliwości ,że do majątku wspólnego należy przyrost wartości spółki osobowej nawet, gdy wspólnikiem jest tylko jeden z małżonków .

Skoro wysokość tej wierzytelności w sytuacji przekształcenia spółki cywilnej w spółkę jawną ustala się według reguł obowiązujących przy obliczaniu wartości udziału kapitałowego w przypadku wystąpienia wspólnika ze spółki jawnej (art. 65 k.s.h.) , to przy wycenie wierzytelności w niniejszej sprawie należało przyjąć fikcję wystąpienia R. B. ze spółki i obliczenie wartości udziału jaki przypadałby mu w takim przypadku.

Jednakże w ocenie Sądu Odwoławczego, prawidłowym wariantem wyceny tego składnika majątkowego, jest wycena dokonana przez biegłego J. M. (1), wg. wariantu II, tj. przy uwzględnieniu dokumentów złożonych do KRS przez przedsiębiorstwo (...) sp. j.

Przede wszystkim podkreślić należy, jak to wyjaśnił biegły J. M. (1) co do metody dochodowej przyjętej przy sporządzaniu opinii w niniejszej sprawie, że jest ona optymalna dla tego przedsiębiorstwa.(k. 539) Jednocześnie wskazał, że metoda majątkowa nie była możliwa do zastosowania, ponieważ nie można było ustalić aktywów trwałych w tym przedsiębiorstwie. Zaznaczył jednocześnie, że metoda majątkowa czyli metoda weryfikacji księgowej składników majątkowych, wymaga wyceny wszystkich środków trwałych (wyposażenia, zapasów, należności), tj. wyceny wszystkich składników majątkowych przedsiębiorstwa, a takim materiałem nie dysponował. Sąd Rejonowy zwrócił uwagę na okoliczność bardzo istotną w sprawie, a mianowicie na to, że to biegły wybrał metodę badania, jego zdaniem optymalną w tej konkretnej sytuacji, wyjaśniając w sposób przekonujący dlaczego jest to metoda DCF, zaznaczając, że tym przypadku metoda majątkowa nie odzwierciedliłaby rzeczywistej wartości przedsiębiorstwa (k. 539). Argumentacja ta jest przekonująca. Jednocześnie wyjaśnia dlaczego Sąd Rejonowy nie przyjął opinii C. K. (1), jako podstawy rozstrzygnięcia i nie zlecił jej uzupełnienia.

Niezasadny tym samym był zarzut uczestnika dotyczący nieuwzględnienia opinii biegłego C. K. (1). Dodatkowo opinia ta przez samego biegłego była określana za niepełną, ponieważ biegły nie dysponował wyceną wartości rynkowej budynków i ruchomych środków trwałych. Wobec braku aktualnie dokumentów źródłowych, nie było możliwym uzupełnienie opinii ww. biegłego w sposób umożliwiający tą wycenę, co ostatecznie przy przyjęciu metody dochodowej, okazało się zbędne.

Tym samym brak jest podstaw do postawienia skutecznego Sądowi Rejonowemu naruszenia art. 240 k.p.c. Argumentacja ta jest także uzasadnieniem decyzji Sądu Odwoławczego oddalającej wniosek dowodowy uczestnika o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego na okoliczność wyceny wartości ruchomych składników majątku spółki, który to dowód, w świetle powyżej poczynionych uwag, jest niezasadny i zbędny dla rozstrzygnięcia merytorycznego.

Biegły J. M. (1) wskazał, że wycena dochodowa została dokonana na podstawie sprawozdań finansowych sporządzanych przez spółkę (...) na dzień 31 maja każdego roku w latach 2004 – 2008, które obrazowały dane finansowe dotyczące przedmiotowego okresu.

Jednocześnie biegły zaznaczył, że dopiero sprawozdania na koniec roku zawierają rzeczywiste dane o wartości składników majątkowych na koniec roku, ponieważ dopiero bilans na koniec danego roku zawiera informację o rzeczywistej wartości składników majątkowych. Zaznaczył przy tym każdy bilans sporządzony w trakcie roku obrachunkowego jest sporządzony w oparciu o dane, które nie do końca muszą być danymi rzeczywistymi (k. 539, 540).

Sąd Okręgowy podziela powyższą konkluzję biegłego J. M. (1). Należy bowiem zauważyć, że dopiero na koniec roku kalendarzowego wiadomo, jakie dochody dana spółka przyniosła i jakie zanotowała straty. Wyjaśnienia te są przekonujące i stanowiły podstawę do przyjęcia przez Sąd Odwoławczy odmiennie aniżeli przyjął to Sąd Rejonowy, wariantu II opinii biegłego J. M. (1), ustalającej wartość spornej wierzytelności na kwotę 3.250.000 zł., zaś po zaktualizowaniu 4.304.000 zł. (k. 2878 – 3008, t. XV)

Uzasadnieniem powyższego stanowiska jest także konkluzja (...) (k.2439-2444), że niemożliwym było zweryfikowanie prawidłowości bilansów spółki, z uwagi na brak możliwości badania dokumentów źródłowych. Spółka złożyła bowiem oświadczenie, że w związku z upływem czasu nie posiada dokumentów księgowych, w tym dokumentów źródłowych, jak również brak jest możliwości sporządzenia wydruków analitycznych oraz uzyskania plików elektronicznych z systemu księgowego (k. 2442). Miarodajne dla określenia wysokości wierzytelności z majątku wspólnego były więc dokumenty składane w poszczególnych latach przez spółkę do KRS, obrazujące kondycję spółki na koniec każdego kolejnego roku obrachunkowego.

Zauważyć przy tym należy, że choć Sąd Rejonowy nie zlecił biegłemu sporządzenie opinii uzupełniającej określającej wartość udziału w oparciu o sprawozdania złożone do KRS, co też Sąd ten przyznaje (str. 20 uzasadnienia postanowienia sądu), to jednak postanowieniem z dnia 18 stycznia 2016 r. Sąd ten dopuścił dowód z uzupełniającej opinii biegłego z zakresu wyceny przedsiębiorstw na okoliczność wyceny wartości osobistego nakładu pracy uczestnika postępowania R. B. w prowadzeniu (...) sp. j. oraz odszkodowania za bezumowne korzystanie z nieruchomości, zobowiązując do dokonania wyceny w dwóch wariantach, tj. w oparciu o bilanse przedłożone przez (...) sp. j. i w drugim, w oparciu o bilanse z KRS. Tym samym biegły miał uprawnienie i obowiązek do dokonania wyceny, także w oparciu o bilanse złożone do KRS, która następnie stała się podstawą do dokonania ustaleń i obliczeń przy przeprowadzanym podziale majątku.

Nadmienić jednocześnie należy, że niezależnie od tego, iż Sąd Rejonowy przez omyłkę, o czym napisał na str. 45 uzasadnienia, nie obniżył ustalonej wartości udziału o wartość osobistego nakładu pracy uczestnika oraz wartość odszkodowania z tytułu bezumownego korzystania z nieruchomości, to okoliczność ta została podniesiona w apelacji uczestnika.

W wariantcie II (w oparciu o bilanse złożone do KRS) przyjętym przez Sąd Okręgowy, wartość udziału po dokonanej korekcie, ze względu na osobisty nakład pracy R. B. w prowadzeniu spółki oraz odszkodowanie za bezumowne korzystanie, wyniosła 1.954.000 zł., zaś po aktualizacji 2.554.000 zł. (k. 3941-3953). I wg. tej wartości należało zmienić zaskarżone postanowienie w pkt I ppkt 3) oraz pkt II ppkt b. Ta też kwota została przyjęta do rozliczeń. Zauważyć przy tym trzeba, że niezasadny jest zarzut w zakresie kosztów okołoplacowych, albowiem te byłyby uiszczane bez względu na to, czy pracowałby tam uczestnik, czy osoba trzecia, i koszty te obciążałby pracodawcę, w bilansie stanowiłby jej pasywa, nie byłyby wypłacane dla pracownika.

Jednocześnie zauważyć trzeba, że niezasadnie uczestnik zarzuca nieprawidłowość w zakresie czasokresu przyjętego do badania przy sporządzaniu przedmiotowej opinii, podnosząc występującą jego zdaniem omyłkę w badanych latach i niezasadne pominięcie 2003 r. oraz ustalenie wartości na 2004 r. zamiast 2003r.

Wstępnie podkreślić należy, że nieuprawnione jest twierdzenie, że ustalenie wartości udziału nastąpiło na 2004 r. zamiast 2003 r. Wartość ta bowiem została ustalona przez biegłego prawidłowo na wskazany przez Sąd dzień tj. 5 czerwca 2003 r. (k. 2748). Biegły sądowy wyjaśnił przy tym dlaczego przy zastosowaniu metody dochodowej należało przyjąć w badaniu kolejne lata 2004-2008, mimo że wspólność ustawowa ustała pomiędzy stronami w 2003 r. Podkreślił, że przy wycenie dochodowej, powinno przyjmować się pełne okresy rozliczeniowe 2004 i następne, z uwagi m.in. na konieczność eliminowania wpływu sezonowości działalności (popyt na kawę i herbatę rośnie zimą). Dodatkowo rok 2003 był zdaniem biegłego nietypowy.

Przy okazji odnosząc się do zarzutu wnioskodawczyni w zakresie czasookresu, który, jej zdaniem, powinien być dłuższy, zdaniem Sądu, takie twierdzenie jest nieuprawnione. Biegły wyjaśnił bowiem dlaczego jego zdaniem najważniejsza w tej sytuacji będzie metoda dochodowa, jednocześnie wskazując, że ta konkretnie metoda obejmuje projekcje dochodów z **5 pełnych okresów rozliczeniowych**, a nie 10 czy np. 2. Metodę tą zastosował tak przy badaniu wartości udziału uczestnika, jak i wartości przedsiębiorstwa wnioskodawczyni. Dodatkowo zwrócić uwagę należy na fakt, że pełnomocnik wnioskodawczyni na rozprawie w dniu 12 lutego 2016 r. (k. 3869) „oświadczył, że nie składa zarzutów do opinii biegłego M., bo takich zastrzeżeń do opinii nie ma, ma jedynie zastrzeżenia co do tego, że biegły oparł się o bilanse spółki, stąd jego wniosek o wycenę w oparciu o bilanse przedłożone do KRS”. Na obecnym etapie sprawy, składanie zarzutów do opinii, w formie zarzutów apelacyjnych jest bezpodstawne także i z tego powodu.

Sąd ustalił wysokość tej wierzytelności wg według reguł obowiązujących przy obliczaniu wartości udziału kapitałowego w przypadku wystąpienia wspólnika ze spółki jawnej, przyjmując fikcję wystąpienia P. B. (1) ze spółki i wyliczenia wartości udziału jaki przypadałby mu w takim przypadku, na dzień ustania wspólności majątkowej, wg cen z daty orzekania (stąd zlecona biegłemu aktualizacja wartości).

Jednocześnie zwrócić należy uwagę na nieuzasadnione domaganie się przez uczestnika proporcjonalnego rozliczenia powyżej ustalonej wartości udziału do liczby miesięcy w 2003 r. w których istniała wspólność ustawowa, określonej przez uczestnika jako „zasada proporcjonalności”. Tok rozumowania i argumentacja jest absolutnie nie do przyjęcia, albowiem wartość ta jest zupełnie inaczej ustalana niż np. dywidenda wchodząca w skład majątku wspólnego. O ile w przypadku dywidendy, która wypłacana jest za rok, istotne jest kiedy w danym roku wspólność ustała, aby móc określić za jaki okres roku ta dywidenda faktycznie należy się (czasokres od początku danego roku do chwili ustania wspólności majątkowej w tym roku), o tyle w przypadku wartości udziału, liczba miesięcy nie ma żadnego wpływu na jego wysokość. Wartość ta bowiem jest i została w niniejszej sprawie ustalona **na dzień** ustania wspólności ustawowej – 5.06.2003 r. , nie zaś **za** rok 2003 r. jak nieprawidłowo założył uczestnik.

Kolejny zarzut uczestnika, dotyczył pominięcia przez Sąd Rejonowy w ostatecznych rozliczeniach z tytułu podziału majątku wspólnego - kwoty z tytułu nakładu z majątku osobistego uczestnika na majątek wspólny w postaci uiszczenia podatku oraz kosztów utrzymania i eksploatacji nieruchomości położonej w (...) oraz nieruchomości położonych w K. i M. za okres od 2003 r. Zauważyć należy, że choć prawidłowo Sąd Rejonowy tych wydatków nawet w części nie uwzględnił, to jednak nie w całości z przyczyn wskazanych w uzasadnieniu orzeczenia. Oczywistym jest, że uczestnik nie może domagać się zwrotu nakładów z majątku osobistego na majątek osobisty, zaś nieruchomości w M. składała

się z działek należących zarówno do uczestnika (działka (...)), ale także wspólnych ((...)). Niewątpliwie, co wynika z załączonych do akt dokumentów uczestnik poniósł na tę nieruchomości wydatki wskazane j.w. Niezasadne jednak było nieuwzględnienie w całości przez Sąd I instancji tych nakładów, z powodu użytkowania z nieruchomości od 2009 r. wyłącznie przez uczestnika, czy też z tego względu, że „znacząca część stanowi majątek odrębny „uczestnika, jak to wskazał Sąd Rejonowy. Okoliczności te bowiem uzasadniałyby nieuwzględnienie wniosku uczestnika o rozliczenie nakładów z tego tytułu jedynie w części dotyczącej działek stanowiących jego majątek osobisty oraz za okres po 2009 r, natomiast w pozostałym zakresie argumenty te nie uzasadniały pominięcia w rozliczeniu tych nakładów.

Występuje jednak inny argument, który skutkował brakiem podstaw dokonania rozliczenia w pozostałym zakresie nieuwzględnionym przez Sąd pierwszo- instancyjny.

Otóż, powyższe działki były przedmiotem ugody sądowej zawartej przez strony w dniu 10 marca 2017 r. oraz postanowienia częściowego z 5 sierpnia 2010 r. (częściowo zmienionego przez Sąd Okręgowy w Olsztynie postanowieniem z dnia 28 lutego 2011 r.).

Odnosnie ugody, to zgodnie z brzmieniem pkt 4, strony ustaliły, że: „ugoda wyczerpuje wszelkie wzajemne roszczenia stron związane z nieruchomościami”. Postanowienie o umorzeniu postępowania w tym zakresie jest prawomocne.

Natomiast co do nieruchomości w K. oraz w M. ,w dniu 5 sierpnia 2010 r. wydane zostało przez Sądu Rejonowego w Mrągowie postanowienie częściowe W przypadku wydania orzeczenia częściowego, orzeczenie takie musi rozstrzygać o wszystkich zgłoszonych roszczeniach, o spłatach, dopłatach, nakładach, a zatem musi zawierać zarówno rozstrzygnięcie o przyznaniu tego składnika majątku jednemu z uczestników, jak i definitywne rozliczenie z tego tytułu. Wszystkie te rozstrzygnięcia są ze sobą ściśle powiązane i wzajemnie uwarunkowane, stanowią integralną całość i są wzajemnie zależne. Postanowienie częściowe jest prawomocne, zaś Sąd Okręgowy w niniejszej sprawie jest związany tym postanowieniem. Skutkowało to uznaniem także wniosku dowodowego zawartego w pkt V pkt 1 apelacji uczestnika (str. 15) za bezzasadną.

Z powyższych względów za nieuzasadniony należało uznać także zarzut uczestnika, aby przy ustalaniu wartości wyrównania udziału wnioskodawczyni w majątku wspólnym, rozliczyć kwotę 1.076.765,50 zł stanowiącą spłatę wnioskodawczyni w prawie własności działek położonych w K.. (pkt.I.3d jego apelacji), która to nieruchomość była przedmiotem podziału w postanowieniu częściowym wskazanym powyżej. Sąd Okręgowy w niniejszej sprawie jest związany tym prawomocnym postanowieniem. Brak jest więc podstaw do ponownego rozliczania ww. kwoty przy ustalaniu należnej wnioskodawczyni dopłaty.

Natomiast co do przywołanego w uzasadnieniu apelacji uczestnika (str. 50) zarzutu nierozstrzygnięcia kwestii nakładów poniesionych przez uczestnika z tytułu ciężarów publiczno - prawnych związanych z udziałem w działkach tj .265/4, 265/6, w M. i 201/49 i 201/51 w K., które były przedmiotem podziału w postanowieniu końcowym, to zauważyć należy, iż Sąd Rejonowy w pkt II skarżonego orzeczenia, przyznał wnioskodawczyni i uczestnikowi po ¼ części udziału w prawie własności tych działek.

Przed Sądem toczy się równoległe postępowanie o zniesienie współwłasności tych nieruchomości pomiędzy wnioskodawczynią, uczestnikiem postępowania oraz E. B. i P. B. (2). Podkreślić w związku z tym należy, że w sprawach o zniesienie współwłasności, oprócz kwestii podziału fizycznego lub przyznania jednemu ze współwłaścicieli, występują również takie zagadnienia jak kwestia zwrotu nakładów na rzecz wspólną, czy wzajemne rozliczenia z tytułu pobranych pożytków.

Dlatego uzasadnione jest, aby w tym właśnie postępowaniu m.in. nakład uczestnika na tę nieruchomość został zgłoszony i rozliczony .

Dodatkowo należy mieć także na uwadze i to, że roszczenia o zwrot nakładów dokonanych z majątku wspólnego małżonków na nieruchomość, której współwłaścicielem był jeden z nich, małżonkowie mogą dochodzić od współwłaściciela, któremu własność tej nieruchomości została przyznana w postępowaniu o zniesienie

współwłasności, mimo że małżonek - współwłaściciel w tym postępowaniu tego roszczenia nie zgłosił (uchwała Sądu Najwyższego z 2 kwietnia 1982 r., III CZP 10/82, Legalis 23064).

Apelacja uczestnika, dotyczyła również terminu spłaty na rzecz wnioskodawczyni postępowania (pkt. VII) oraz rozstrzygnięcia o kosztach sądowych – pkt. IX (w zakresie kosztów sądowych również wnioskodawczyni wskazała pkt VIII określając zakres zaskarżenia).

W pkt. VII zaskarżonego postanowienia, Sąd pierwszej instancji określił termin spłaty na rzecz wnioskodawczyni w ten sposób, że określił płatność na rzecz B. B. w terminie 6 miesięcy od dnia uprawomocnienia się postanowienia.

Należy zauważyć, że Sąd Okręgowy określił termin zapłaty na rzecz wnioskodawczyni do dnia 20 stycznia 2019 r., tj. 6 miesięcy od dnia ogłoszenia niniejszego postanowienia.

W ocenie Sądu Okręgowego, nie ma żadnych podstaw do tego, aby określać krótszy bądź dłuższy termin uiszczenia dopłaty.

Na skutek prawomocnego postanowienia częściowego (z dnia 5 sierpnia 2010 r. zmienionego postanowieniem Sadu Okręgowego z dnia 28 lutego 2011 r.) oraz ugody sądowej (z dnia 10 marca 2017 r.), uczestnik otrzymał już bardzo znaczny majątek. Dodatkowo niniejsze postępowanie trwa na tyle długo (od 2004 r.), że uczestnik miał wystarczająco dużo czasu, aby zgromadzić środki finansowe na poczet przyszłych rozliczeń z wnioskodawczynią. Nie można pominąć także i tej okoliczności, że uczestnik nadal prowadzi działalność gospodarczą. Tym samym określenie innego terminu dopłaty, niż wskazany 6 miesięczny, nie byłoby uzasadnione.

	<p>Zwrócić także trzeba uwagę i na to, że w każdym wypadku przez rozłożenie zasądzonego świadczenia na raty czy też odroczenie terminu płatności całej należności, dochodzi do uszczuplenia uprawnień wierzyciela, stąd podjęcie decyzji w tym przedmiocie powinno być szczególnie wyważone oraz powinno uwzględniać interesy obu stron, a nie tylko jednej z nich.</p> <p>Sąd Rejonowy prawidłowo ocenił interes obu stron, uznając że zasadne będzie odroczenie terminu płatności, przy jednoczesnym nie stosowaniu możliwości jaką daje art. 320 k.p.c.</p>
--	--

W pkt. IX zaskarżonego postanowienia, Sąd Rejonowy nakazał ściągnąć od uczestnika na rzecz Skarbu Państwa kwotę 5.092,37 zł tytułem brakujących, częściowo nieuiszczonych kosztów sądowych, zaś od wnioskodawczyni w pkt. VIII nakazał ściągnięcie kwoty 6.516,06 zł z tego tytułu. Zauważyć przy tym należy, że zarówno uczestnik, jak i wnioskodawczyni, choć wskazali te pkt rozstrzygnięcia, określając zakres zaskarżenia, to jednak zarzutu w tym zakresie nie sformułowali, nie przedstawili także uzasadnienia w tym zakresie.

W ocenie Sądu Okręgowego, nie istnieją żadne podstawy (merytoryczne, formalne, czy rachunkowe) do kwestionowania przedmiotowego rozstrzygnięcia. Sąd Rejonowy wyjaśnił, dlaczego, z jakiego tytułu i w jakiej wysokości uczestnik, jak również i wnioskodawczyni mają ponieść te koszty, uwzględniając sytuację materialną i ogólne zasady stosowane w sprawach dotyczących postępowań w sprawach cywilnych.

W konsekwencji obciążenie kosztami sądowymi w niniejszej sprawie na podstawie art. 113 ust. 1 i 2 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych tj. po połowie zarówno wnioskodawczynię, jak i uczestnika postępowania,

w wysokości i wg zasad przywołanych w pisemnych motywach orzeczenia przez Sąd Rejonowy, jest zdaniem Sądu Okręgowego prawidłowe.

W dalszej części rozważań, Sąd Okręgowy poddał analizie zasadność zarzutów podniesionych przez wnioskodawczynię. Oprócz omówionych już częściowo powyżej, przy okazji czynionych rozważań w zakresie zgłoszonych przez uczestnika zarzutów, w pierwszej kolejności, należało rozważyć zasadność zarzutu dotyczącego nieustalenia przez Sąd Rejonowy, że w skład majątku wspólnego stron wchodziły ruchomości stanowiące wyposażenie domu położonego w (...), także inne niż te wskazane w pkt I. 5) skarżonego postanowienia.

Podkreślić należy, że stosownie do art. 567 § 3 k.p.c. w zw. z art. 684 k.p.c. w trakcie postępowania o podział majątku wspólnego sąd ustala skład tego majątku oraz jego wartość. Znaczenie tego przepisu dla postępowania o podział majątku wspólnego polega na tym, że sąd – dążąc do zakończenia podziału majątku w jednym postępowaniu – powinien zwrócić uwagę małżonków na potrzebę wskazania całego majątku podlegającego podziałowi oraz, że nie jest związany wnioskami małżonków, jeżeli z oświadczeń ich wyniknie, iż istnieje jeszcze inny majątek wspólny wymagający podziału. Przepis ten natomiast nie daje sądowi uprawnień do prowadzenia z urzędu dochodzeń, czy i jaki istnieje inny wspólny majątek (por. postanowienie SN z dnia 18 stycznia 1968 r., III CR 97/67, OSNCP 1968, nr 10, poz. 169). Sąd Rejonowy w niniejszej sprawie na tyle na ile miał możliwości procesowe, przeprowadził stosowne w tym zakresie postępowanie dowodowe i ustalił w możliwy sposób, skład majątku ruchomego wspólnego i dokonał jego podziału.

Sąd Rejonowy wyjaśnił dlaczego przyjął do podziału wymienione w orzeczeniu ruchomości. Przywołał w uzasadnieniu zdarzenia z 11 lipca 2009 r. kiedy to doszło pomiędzy stronami do awantury związanej z zarzutem uczestnika względem wnioskodawczyni, iż ta bezprawnie wywozi z budynku w (...) elementy wyposażenia, i z dnia 13 lipca 2009 r. kiedy to podczas wywożenia mebli z posesji w (...) na zlecenie uczestnika, przybyła na miejsce zdarzenia wezwana przez wnioskodawczynię policja. Dodatkowo Sąd ten wyjaśnił na jakie przeszkody napotkał przy przeprowadzaniu dowodu z oględzin, kiedy to uczestnik postępowania odmówił wnioskodawczyni wstępu na część posesji w (...), stanowiącej jego majątek odrębny, zaś wnioskodawczyni odmówiła udziału w oględzinach w części posesji stanowiącej majątek wspólny. Tym samym prawidłowo Sąd przeprowadził oględziny, ograniczając je do tej części nieruchomości, która stanowiła majątek wspólny, ii w której to czynności procesowej mogły uczestniczyć obydwie strony. Co do wniosku uczestnika w zakresie dowodu z oględzin nieruchomości zajmowanej przez wnioskodawczynię w M. 124 G, wymieniona nie ustosunkowała się do zapytań skierowanych przez Sąd. Sąd wystosował to zapytanie pod rygorem uznania braku odpowiedzi - za brak zgody. W konsekwencji oględziny tej nieruchomości, w celu ustalenia czy i jakie znajdują się tam ruchomości wspólne, Sąd ten nie przeprowadził.

Podkreślić jednocześnie należy, że od obowiązku przywołanego powyżej, nie zwalnia sądu, obciążająca stronę powinność wskazania w sprawie o podział majątku wspólnego tego majątku, ma ona ułatwić sądowi ustalenie składu i wartości majątku wspólnego ulegającego podziałowi. W niniejszej sprawie, wskazanych powyżej działań stron, nie można określić jako wypełniających to zalecenie. Co istotne, okoliczność przynależności danego składnika do majątku wspólnego oraz jego wartość, strona powinna udowodnić (art. 6 k.p.c.)

Zauważyć przy tym trzeba, że strony niezależnie od wskazanych w rozstrzygnięciu podziałowym co do ruchomości, posiadają także wartościowe ruchomości stanowiące ich majątki odrębne. Zarzut więc wnioskodawczyni, że nie jest możliwe aby przy tak znaczącej wartości nieruchomości, posiadać tylko te ruchomości, wymienione w skarżonym postanowieniu, nie jest wystarczający, albowiem strony posiadały ruchomości stanowiące tak majątek wspólny, jak i majątki odrębne.

Dlatego ten zarzut wnioskodawczyni należało uznać za nietrafny.

Przy okazji stwierdzić należy, że słuszny był zarzut uczestnika co do nieprawidłowego przyznania ruchomości na jego rzecz, zamiast wnioskodawczyni. Jak wynika to z pisma wnioskodawczyni z 29 stycznia 2016 r. (k. 3828), wnioskodawczyni zgłosiła wniosek o przyznanie na jej rzecz ruchomości na wyłączną własność, który to sposób podziału ruchomości został także zaproponowany przez uczestnika w piśmie z 25 stycznia 2016 r. (k. 3817). Brak

było zatem podstaw do tego, aby dokonać podziału tych składników majątku, wbrew zgodnemu stanowisku stron w zakresie ich podziału. Dodatkowo Sąd Najwyższy konsekwentnie przyjmuje, że nie można przyznać przedmiotu danej osobie wbrew jej woli (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 14 listopada 2012 r. III CSK 187/12, Lex nr 1267162).

W tych warunkach, w tym zakresie należało zmienić rozstrzygnięcie Sądu Rejonowego i orzec jak w pkt. I. 3., zakreślając przy termin, na wykonanie tej części orzeczenia tj. do 220 sierpnia 2018 r.

Na częściową aprobatę Sądu Okręgowego, zasługiwał natomiast zarzut wnioskodawczyni, dotyczący niezaliczenia do majątku wspólnego części dywidendy.

O tym, czy dywidenda wchodzi do majątku wspólnego decyduje okres, którego ta dywidenda dotyczy. Istotą ustroju wspólności ustawowej jest włączenie do majątku wspólnego małżonków dochodów, jakie każde z nich osiągnęło w czasie trwania wspólności majątkowej m.in. z majątku odrębnego.

W tych okolicznościach, jeżeli dywidenda została wypracowana w okresie trwania wspólności ustawowej – to cel i charakter ustroju wspólności majątkowej nakazuje zaliczyć do majątku wspólnego dywidendę wypłacaną z tego zysku (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 17 czerwca 2010 r., III CSK 274/09, Legalis 315812).

Zgodzić się więc należy częściowo ze stanowiskiem wnioskodawczyni, że dywidenda pobrana przez uczestnika w czasie trwania wspólności majątkowej powinna być rozliczona.

Jednakże, zdaniem Sądu Okręgowego, wyłącznie w części pobranej przez uczestnika postępowania za okres od dnia 1 stycznia 2003 r. do dnia 5 czerwca 2003 r. (za okres, gdy trwała jeszcze wspólność ustawowa małżeńska) w kwocie 208.875 zł.

Z zestawienia – rachunku przepływów pieniężnych za cały 2003 r. (k. 1530, t. VIII) wynika, że kwota ta dla dwóch właścicieli spółki (...) j. - R. i P. B. (1) wynosiła łącznie 1.002.600 zł., co oznacza, że każdy z nich otrzymał z tego tytułu po 501.300 zł, zaś kwota za 5 miesięcy (od stycznia do początku czerwca 2003 r.) to 208.875 zł (501.300 zł :12 miesięcy = 41.775 zł x 5 miesięcy = 208.875 zł).

Jednocześnie zauważyć należy, że nie stanowi dywidendy cały zysk uzyskany przez spółkę w danym okresie. To wspólnicy spółki decydują, jaką część zysku spółki przeznaczą na jej dalszy rozwój, a jaką do podziału w formie dywidendy. Z dowodów znajdujących się w aktach sprawy wynika, jaka część zysku spółki (...) j. za 2003 r. została przeznaczona i wypłacona tytułem „dywidendy i innych wypłat na rzecz właścicieli” i jest to kwota 1.002.000 zł. za cały 2003 r.

Warto tu przywołać także zeznania biegłego J. M. (1), który słuchany na rozprawie w dniu 17 listopada 2006 r. (k. 539, t. III) zeznał, że „dywidendę za 2003 r. powinno rozliczać się proporcjonalnie do okresu roku, który nastąpił po ustaniu wspólności majątkowej”.

Odnosić także trzeba, że pełnomocnik uczestnika na rozprawie w dniu 27 czerwca 2011 r. (k. 1543) oświadczył, iż ”uznaje żądanie dotyczące rozliczenia z tytułu udziału w zyskach firmy za okres od dnia 1 stycznia 2003 roku do momentu ustania wspólności majątkowej”.

Z powyższych przyczyn, za niezasadne należy ocenić zaniechanie rozliczenia przez Sąd Rejonowy kwoty 208.875 zł z tego tytułu.

Podsumowując, w ocenie Sądu Okręgowego, dywidenda za okres od 1 stycznia 2003 r. do dnia 5 czerwca 2003 r., niewątpliwie wchodziła w skład majątku wspólnego i należało ten składnik uwzględnić i rozliczyć w sprawie o podział majątku wspólnego stron.

Jednocześnie przyjęcie okresu dłuższego wstecz, jak oczekuje tego wnioskodawczyni, tj. poczynając od dnia 1 stycznia 2000 r. jest zdaniem Sądu Okręgowego nieuprawnione. Motywy dla których Sąd Rejonowy odmówił uwzględnienia

za ten czas pobranej przez uczestnika dywidendy, są zdaniem Sądu Odwoławczego przekonujące. W okresie tym uczestnik przeznaczal swoje dochody na utrzymanie rodziny i siebie, na darowizny czynione na rzecz dzieci oraz utrzymywanie składników majątku. Zauważyć przy tym należy, że praca w spółce stanowiła jedyny dochód uczestnika (k. 4506-4507). W ten sposób uczestnik realizował ustawowy obowiązek utrzymania rodziny, wobec czego jego dochód za ten okres czasu, został zużyty w sposób nie rodzący obowiązku jego zwrotu do majątku wspólnego podlegającego podziałowi.

Stwierdzić należy, że to na wnioskodawczyni stosownie do art. 6 kc ciążył obowiązek wykazania, że tak w istocie było. Zdaniem Sądu Okręgowego, wnioskodawczyni tej okoliczności nie udowodniła. Same domysły wnioskodawczyni nie stanowią o wypełnieniu dyspozycji art. 6 kc. Zauważyć należy, że potrzeby rodziny to także potrzeby uczestnika, przy czym badanie tych potrzeb uwzględniać powinno standard życia całej rodziny w kontekście uzyskiwanych dochodów. Wnioskodawczyni nie udowodniła, że otrzymane we wcześniejszym okresie czasu (2000-2002 r.) przez uczestnika kwoty tytułem dywidendy zostały wydatkowane na inne cele niż rodzina.

Z powyższych względów, zdaniem Sądu Okręgowego, brak było podstaw do uwzględnienia kwot otrzymanych przez uczestnika z tego tytułu za okres inny niż 2003 r.

Należy zauważyć, iż z art. 618 oraz 684, 685 i 688 k.p.c. wynika, że tak w postępowaniu o zniesienie współwłasności, jak i w postępowaniu o dział spadku (z mocy art. 46 k.ro. i art. 567 §3 k.p.c. w postępowaniu o podział majątku wspólnego) chodzi o załatwienie całokształtu stosunków, jakie powstały między współwłaścicielami lub spadkobiercami. W obrębie tych stosunków podstawowym elementem jest oznaczenie wysokości spłaty lub dopłaty, terminu i sposobu ich uiszczenia oraz oznaczenie wysokości odsetek.

Mając na uwadze powyższe rozważania Sąd Okręgowy tytułem dopłaty zasądził od uczestnika postępowania na rzecz wnioskodawczyni kwotę 1.530.556 zł płatną do dnia 21 września 2018 r., uwzględniającą: kwotę 208.875 zł (dwieście osiem tysięcy osiemset siedemdziesiąt pięć złotych) „tytułem dywidendy i innych wypłat na rzecz właścicieli”, pobranej przez uczestnika postępowania R. B. za okres od 1 stycznia 2003 r. do 5 czerwca 2003r. ; zaktualizowaną wierzytelność z tytułu nakładu z majątku wspólnego B. B. i R. B. na pokrycie wkładu uczestnika postępowania R. B. do spółki cywilnej, przekształconej następnie w spółkę jawną funkcjonującą obecnie pod nazwą (...) spółka jawna z siedzibą w K., uwzględniającą wartość osobistego nakładu pracy uczestnika oraz odszkodowanie z tytułu bezumownego użytkowania, w wysokości 2.554.000 zł (dwa miliony pięćset pięćdziesiąt cztery tysiące złotych), a także nakład z majątku wspólnego na majątek osobisty uczestnika postępowania R. B. w postaci rozbudowy budynku mieszkalnego nr (...) w M., posadowionego na działkach nr (...), o wartości 324.050 zł (trzysta dwadzieścia cztery tysiące pięćdziesiąt złotych).

Majątek stron który został jeszcze do rozliczenia stanowi wartość 2.559.813 zł (24.000 zł wierzytelność ze sprzedaży samochodu i ruchomości o wartości 1.813 zł przyznane wnioskodawczyni oraz 2.554.000 zł wartość wierzytelności z tytułu nakładu z majątku wspólnego na pokrycie wkładu uczestnika w spółce). Udział każdego z małżonków stanowi wartość po 1.289.906,50 zł. Ponieważ wnioskodawczyni otrzymała majątek o wartości 25.813 zł, (ze sprzedaży samochodu i oraz ruchomości) dlatego należna jej część udziału wynosi 1.264.093,50 zł (1.289.906,50 zł – 25.813 zł). Kwota ta została powiększona o połowę dywidendy za okres od 1 stycznia do 5 czerwca 2003 r. tj. o kwotę 104.437,50 zł (1/2 z kwoty 208.875 zł) oraz połowę nakładów z majątku wspólnego na nieruchomość uczestnika stanowiącą jego majątek osobisty tj. kwotę 162.025 zł (1/2 z kwoty 324.050 zł). (Udział w majątku wspólnym 1.264.093,50 zł) + (połowa dywidendy 104.437,50 zł) + (połowa nakładów na nieruchomość uczestnika 162.025 zł) stanowi kwotę **1.530.556 zł** zasądzoną na rzecz wnioskodawczyni tytułem dopłaty, płatną w terminie do 20 stycznia 2019 r. z ustawowymi odsetkami za opóźnienie.

W omówionym wyżej zakresie zaskarżone orzeczenie zostało zmienione na podstawie art. 386 § 1 kpc w związku z art. 13 § 2 kpc. W konsekwencji tego należało wskazać, że apelacja zarówno wnioskodawczyni, jak i uczestnika były częściowo zasadne. W pozostałej części apelacje podlegały oddaleniu na podstawie art. 385 kpc w zw. z art. 13 § 2 kpc .

O kosztach postępowania za instancję odwoławczą Sąd orzekł na podstawie art. 520 § 1 kpc, uznając, że brak jest podstaw do odstąpienia od tej zasady w postępowaniu nieprocesowym.

W sprawach o podział majątku wspólnego sprzeczność interesów, o której mowa w art. 520 § 2 i 3 k.p.c., nie występuje nawet wówczas, gdy uczestnicy postępowania wskazują różne sposoby podziału tego majątku i zgłaszają w tym zakresie odmienne wnioski. Osoby uprawnione mogą dążyć do zniesienia wspólności w taki sposób, jaki jest ich zdaniem najkorzystniejszy i nie ma to znaczenia dla oceny, że ich interesy są wspólne i niesprzeczne (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 6 czerwca 2012 r., IV Cz 13/12).

Jacek Barczewski Beata Grzybek Agnieszka Żegarska